

On the left side of the page, there are four geometric shapes arranged in a cross-like pattern. At the top is a light blue diamond. To its left is a blue rectangle. Below the top diamond is an orange diamond. To the right of the orange diamond is a large blue rectangle that contains the title text.

ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА ОПШТИНЕ ТЕСЛИЋ
2021.-2025.

**ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА ОПШТИНЕ ТЕСЛИЋ
2021. – 2025.**

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	4
2. ПРАВНИ ОКВИР	5
3. МЕТОДОЛОГИЈА	6
3.1. Анализа релевантних докумената	6
3.2. Истраживање положаја и потреба младих у општини Теслић.....	6
3.3. Радна група.....	7
4. АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА ПОЛОЖАЈА И ПОТРЕБА МЛАДИХ СА ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ ТЕСЛИЋ.....	7
4.1. Предмет истраживања	7
4.2. Циљеви истраживања.....	7
4.3. Узорак.....	8
4.4. Карактеристике узорка.....	8
4.5. Приоритетне потребе и проблеми младих утврђени истраживањем по областима стратегије	11
5. ТРЕНУТНИ ПОЛОЖАЈ МЛАДИХ И ПЛАН ДЈЕЛОВАЊА	13
5.1. Образовање младих	13
5.2. Култура.....	22
5.2.1. Јавне установе које се баве културом	23
5.2.2. Удружења грађана која се баве културом	24
5.3. Запошљавање и samozapoшљавање младих	30
5.4. Стамбена политика младих.....	39
5.5. Здравствена и социјална заштита младих.....	44
5.6. Социјална заштита	49
5.6.1. Удружења грађана која се баве питањима особа са инвалидитетом	54
5.7. Омладински рад и организовање, информисање и мобилност	61
5.7.1. Омладински рад и организовање.....	62
5.7.2. Информисање младих.....	65
5.7.3. Мобилност.....	66
5.8. Млади и заштита животне средине.....	70
5.9. Спорт и слободно вријеме	74
6. ЕВАЛУАЦИЈА И МОНИТОРИНГ	82

1. УВОД

Омладинска политика општине Теслић 2021.–2025. године темељни је показатељ друштвено-политичке визије развоја положаја младих на подручју општине Теслић. Омладинска политика представља скуп начела, вриједности и циљева којима општина Теслић жели побољшати квалитет живота младих, нудећи им системски приступ у изградњи социјалних, економских, образовних, културних и других услова за њихов квалитетан развој, спречавајући притом њихов одлазак са подручја општине Теслић.

Израда Омладинске политике општине Теслић наставак је стратешког опредјељења општине Теслић да унапређује положај младих. Ова Омладинска политика написана је на основу свеобухватног и темељног истраживања положаја и потреба младих на подручју општине Теслић, на узорку од 404 испитаника (једнак број мушких и женских учесника), као и искустава учесника који су свакодневно у контакту са младима, те су у оквиру тога спроведене активности анкетања младих на терену, рада фокус група, консултација са организацијама и јавним установама које се баве младима и слично.

Значајно је споменути да су на изради овог документа у највећој мјери радили управо млади с подручја општине Теслић, чиме им је омогућен већи утицај како на планирање развоја своје мјесне заједнице, тако и на активније учешће у процесима доношења одлука које се тичу њих самих. У изради овог документа на разне начине били су укључене особе које дјелују у областима којима се Омладинска политика бави: представници јавних институција и установа (образовних, здравствених, социјалних, спортских организација итд), невладиног сектора, као и појединци који су одлучили допринијети изради овог документа. Притом, наглашавамо, махом су то били млади људи, који су заједничким радом развијали међусекторску сарадњу као примјер добре праксе при стратешком приступу и рјешавању проблематике младих.

Ова Омладинска политика слиједи низ препорука важних европских и домаћих стратешких докумената, при чему афирмише активно учешће младих у друштву, те њихово право на приступ културним догађајима, активностима за квалитетно употпуњавање слободног времена, информацијама, програмима мобилности, развојног омладинског рада, као и различитим програмима формалног и неформалног образовања. Осим тога, подстиче и повећање запослености младих, те сузбијање узрока незапослености, стамбено осамостаљивање и друге аспекте социјалне политике, приступ здравственим услугама, а посебно оним који се тичу превенције конзумирања алкохола, дувана, дуванских прерађевина и психоактивних супстанци.

2. ПРАВНИ ОКВИР

Учешће младих људи у свим областима јавног живота и развој Омладинске политике на државном, републичком и локалном нивоу подстичу и промовишу Вијеће Европе, Европска комисија и Европски омладински форум. На нивоу Европске уније постоје документи који се тичу учешћа младих и њиховог положаја, као што су Европска повеља о учешћу младих на локалном и регионалном нивоу, Бијела књига за младе, Резолуција о Европској омладинској политици/стратегiji за младе и слично.

Уставом Босне и Херцеговине је предвиђено да је ентитетима дата у надлежност брига о омладини на подручју дјеловања њихових институција, таксативним навођењем ингеренција институција БиХ и клаузулом у којој је наведено да функције и овлашћења која нису Уставом БиХ изричито дата институцијама БиХ, припадају ентитетима

Уставни основ за доношење Омладинске политике садржан је у Амандману XXXII, члан 68. тачка 12. Устава Републике Српске, према којој Република уређује и води бригу о дјечи и омладини, и тачка 18. Устава Републике Српске, према којој Република Српска уређује и обезбјеђује друге односе од интереса за Републику у складу са Уставом.

На основу члана 11. Закона о омладинском организовању (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 98/04, 119/08 и 1/12), брига о омладини је од општег интереса за Републику Српску. Општи интерес се остварује уређивањем и стварањем услова за омладинско организовање и бригу о омладини, то јест доношењем и реализацијом утврђеног документа омладинске политике на нивоу Републике и јединица локалне самоуправе.

На основу члана 13. и 14. Закона о омладинском организовању (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 98/04, 119/08 и 1/12), омладинска политика се доноси на нивоу Републике Српске и јединица локалне самоуправе (ЈЛС) на период од пет година, а на основу усвојене омладинске политике, Република Српска и јединице локалне самоуправе (ЈЛС) доносе акциони план спровођења омладинске политике за период од годину дана. Омладинска политика представља документ који Република и јединице локалне самоуправе доносе у циљу побољшања положаја и рјешавања утврђених проблема младих у Републици Српској.

3. МЕТОДОЛОГИЈА

Одјељење за друштвене дјелатности општине Теслић извршило је теренско прикупљање података за израду анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић као и рад у фокус групама са младима. Након прикупљања података услиједила је израда документа анализе.

Прикупљање података са терена реализовано је у периоду јули – октобар 2021. године. За потребе прикупљања података са терена кориштен је стандардизовани упитник за потребе истраживања положаја и потреба младих у Републици Српској и Босни и Херцеговини. За потребе спровођења овог истраживања на терену методом случајног узорка је анкетирано 404 лица старости између 15 и 30 година, а која живе на подручју општине Теслић. Број испитаника и метода случајног узорка обезбјеђују репрезентативност узорка за популацију младих из Теслића. Теоретски, свако младо лице са подручја општине Теслић имало је једнаку вјероватноћу да буде анкетирано и да његови одговори буду анализирали у оквиру узорка.

Приликом одређивања величине и обухвата узорка узете су у обзир кључне демографске карактеристике популације младих Теслића те су одређени параметри узорка јасно прецизирани у методолошкој припреми истраживања те контролисани током прикупљања података и рада анкетара на терену. Ово је рађено како бисмо у анализи имали заступљена мишљења и ставове различитих кластера унутар категорије младих.

3.1. Анализа релевантних докумената

На основу анализираних домаћих и међународних докумената који третирају питања младих издвојене су смјернице, препоруке и примјери добре праксе, послужили као полазна основа за израду Омладинске политике општине Теслић 2021.-2025. године. На самом почетку, утврђене су и кључне области које ће обухватати Омладинска политика, према препорукама Закона о омладинском организовању Републике Српске.

Области живота младих које обухвата ова Омладинска политика су:

- образовање, култура и физичка култура
- запошљавање и samozapošljavanje младих
- стамбена политика младих
- социјална и здравствена заштита младих
- омладински рад и организовање, мобилност, информисање
- млади и заштита животне средине
- спорт и слободно вријеме

3.2. Истраживање положаја и потреба младих у општини Теслић

Сходно члану 17. Закона о омладинском организовању РС (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 98/04, 119/08 и 1/12) Омладинска политика дефинише посебне програме из различитих области омладинског живота и интересовања.

Истраживање положаја и потреба младих на подручју општине Теслић проведено је у периоду јули – октобар 2021. године. Подаци су прикупљени анкетирањем младих на цијелом подручју општине Теслић, кориштењем стандардизованог упитника, који је обухватио сљедеће сегменте живота младих:

- образовање, култура и физичка култура
- запошљавање и samozapoшљавање младих
- стамбена политика младих
- социјална и здравствена заштита младих
- омладински рад и организовање, мобилност, информисање
- млади и заштита животне средине
- спорт и слободно вријеме

3.3. Радна група

Како би Омладинска политика општине Теслић дефинисала што конкретније циљеве и мјере, односно како би била оперативна, именована је радна група од седам чланова, који су радили на дефинисању стратешких циљева у оквиру свих сегмената живота младих и добијених истраживања, унапређујући мјере или уврштавајући додатне приједлоге и мјере за унапређење.

Чланови радне групе посједују дугогодишње искуство у раду са младима на пољу омладинског рада, јавног заговарања, едукације и запошљавања, а предност њеног формирања, као још једног тијела у изради Омладинске политике општине Теслић огледа се у томе што су њени чланови директно везани за релевантну област и познају тренутно стање на терену.

4. АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА ПОЛОЖАЈА И ПОТРЕБА МЛАДИХ СА ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ ТЕСЛИЋ

4.1. Предмет истраживања

Предмет истраживања су мишљења и понашања младих који живе на подручју општине Теслић, у сегментима њиховог живота који се односе на: запошљавање, образовање, здравље, спорт, слободно вријеме, културу, информисање, омладински рад, мобилност, социјалну, стамбену политику и заштита животне средине.

4.2. Циљеви истраживања

Истраживање је намијењено прикупљању релевантних података на подручју општине Теслић за израду локалне Омладинске политике и проведено је са сљедећим циљевима:

1. Утврдити, описати и интерпретирати мишљења и понашања младих који живе на подручју општине Теслић, у сегментима њиховог живота који се односе на: запошљавање, образовање, здравље, спорт, слободно вријеме, културу, умјетност,

информисање, омладински рад, мобилност, социјалну, стамбену политику и заштиту животне средине.

2. Утврдити, описати и интерпретирати повезаност мишљења и понашања унутар наведених области са социјално-демографским карактеристикама младих.

4.3. Узорак

Узорак од 404 испитаника има маргину грешке од $\pm 5\%$ уз интервал поузданости од 95%. Свако истраживање са собом носи одређени ниво грешке јер узорак представља извод из популације и са собом носи одређени ниво ризика да обухваћени узорак не осликава у потпуности популацију. Ова грешка у прогнози која се може јавити услед узорковања саставни је дио свих истраживања у друштвеним наукама те је њена величина у складу са уобичајеним нивоима грешке у другим студијама за потребе израде оваквих анализа.

4.4. Карактеристике узорка

Узорковање анкетираних особа је осмишљено тако да би се заштитило од непланиране пристрасности. Намјера анкете није била да опише одређене појединце који су, случајно, дио узорка, него је намјера анкете да се добије профил цијеле популације из које је узорак узет.

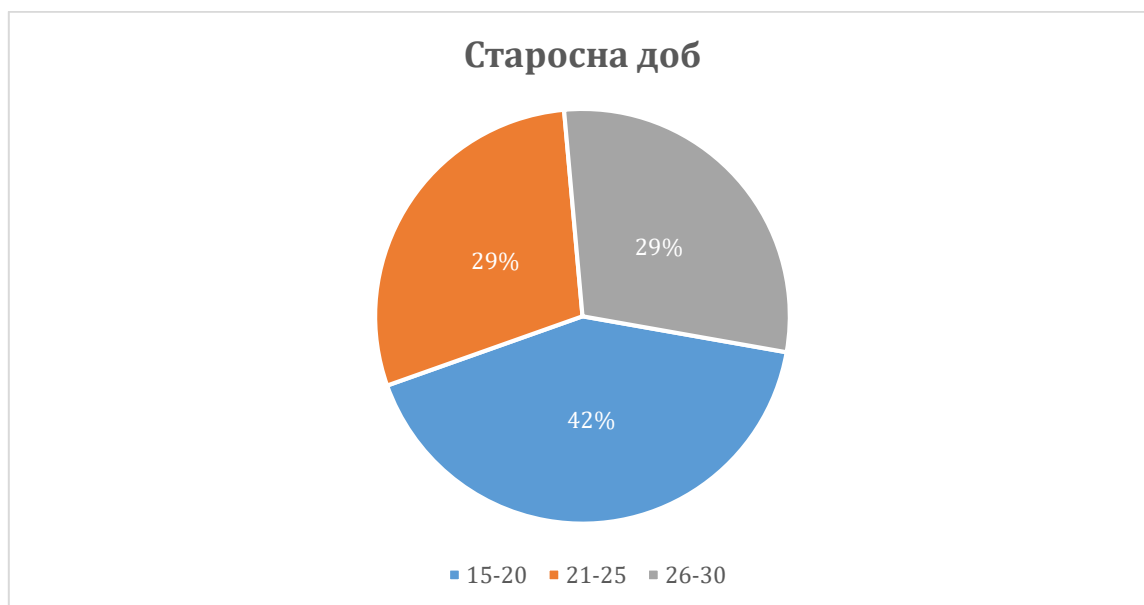
Узорак је дизајниран на научним принципима односно тако да свака особа у популацији има отприлике подједнако или мјерљиву могућност избора у узорку.

Табела 1. Структура анкетираних особа по старосној доби

Старост испитаника:	Узорак
15 – 20 година	169
21 – 25 година	117
26 – 30 година	118

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Графикон 1. Структура анкетираних особа по старосној доби

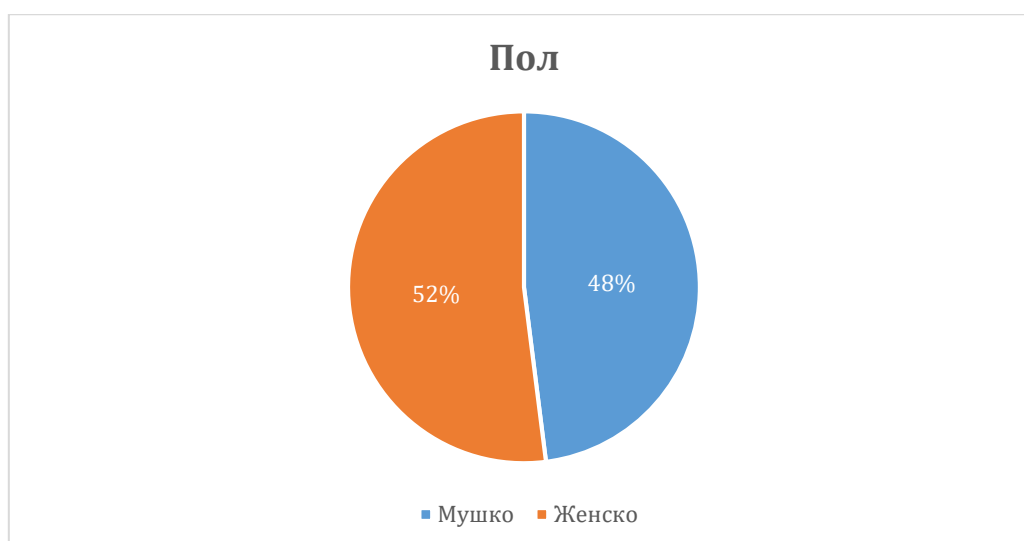
Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Табела 2. Полна структура анкетираних особа

Пол	Узорак
Мушки	194
Женски	210
Укупно	404

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Графикон 2. Полна структура анкетираних особа

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Табела 3. Мјесто становања анкетираних особа

Узорак	404
У граду	119
У приградском насељу	120
У селу	165

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Графикон 3. Мјесто становања анкетираних особа

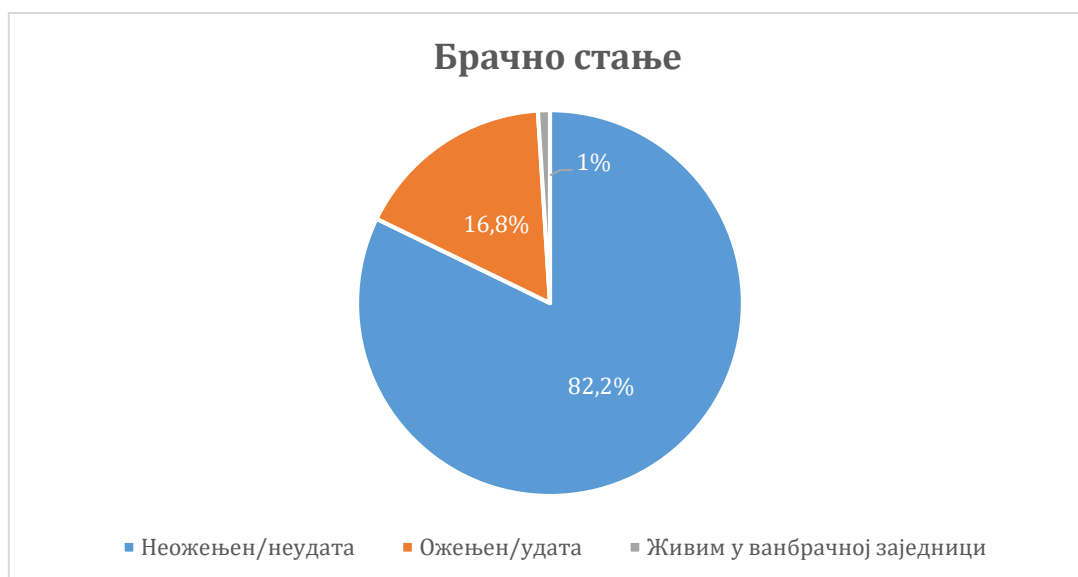
Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Табела 4. Брачно стање анкетираних особа

Брачно стање	Узорак
Неожењењн/неудата	332
Ожењен/удата	68
Живим у ванбрачној заједници	4

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Графикон 4. Брачно стање анкетираних особа

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Табела 5. Степен образовања анкетираних особа

Степен образовања	Узорак	Проценат
ОШ	16	4 %
ССС	285	70,5 %
ВШС	14	3,5 %
ВСС	81	20 %
Магистарски студиј	8	2 %
Докторски студиј	0	0 %

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

4.5. Приоритетне потребе и проблеми младих утврђени истраживањем по областима стратегије

1. Образовање младих:

- проблем пријевременог напуштања система школовања;
- недостатак практичне наставе;
- преопширни наставни планови и програми;
- недовољно прилика за све младе за неформално образовање.

2. Запошљавање, samozapošljavanje:

- забрињавајућа стопа незапослености младих;
- немогућност проналаска посла на подручју општине Теслић;
- млади углавном не раде послове за које су се школовали, што значи да је велика неусклађеност потреба тржишта рада и образовног система;
- перцепција младих о миту и корупцији при запошљавању;

- недостатак обука и тренинга за младе предузетнике;
- млади недовољно познају постојеће општинске и владине програме запошљавања и самозапошљавања.

3. Стамбена политика младих:

- финансијска нестабилност и немогућност младих да допринесу кућном буџету;
- неповољнији услови за младе из ванградских средина;
- немогућност да се млади стамбено осамостале.

4. Социјална и здравствена заштита младих:

- млади недовољно самоиницијативно одлазе на систематске прегледе;
- непознавање здравствених услуга посебно намијењених младима у локалној заједници;
- недовољна информисаност о важности редовних гинеколошких прегледа;
- мали број младих се бави спортско-рекреативним активностима;
- потребно је више радити на превенцији ризичног понашања код младих, а због великог броја младих који конзумирају алкохол, дуван, дуванске прерађевине.

5. Култура:

- незадовољство младих локалним медијима по питању времена посвећеног култури у њиховим програмима.
- млади у веома ниској стопи учествују у креирању културних садржаја на подручју општине Теслић

6. Млади и заштита животне средине

- не постојање волонтерског сервиса за младе
- недовољан број едукативних програма из области екологије и заштите животне средине

7. Омладински рад и организовање, информисање и мобилност:

- употреба интернета у највећој мјери за кориштење друштвених мрежа;
- велики процент младих отишли би у иностранство заувјек;
- млади не користе традиционалне медије путем којих институције углавном информишу грађане;
- недостаје адекватан простор за омладинске активности;
- незаинтересованост младих за укључивање у политику;
- незаинтересованост младих за укључивање у процесе доношења одлука, као посљедица неповјерења у могућност њиховог утицаја на доношење одлука;
- неукљученост младих у рад организација које окупљају младе.

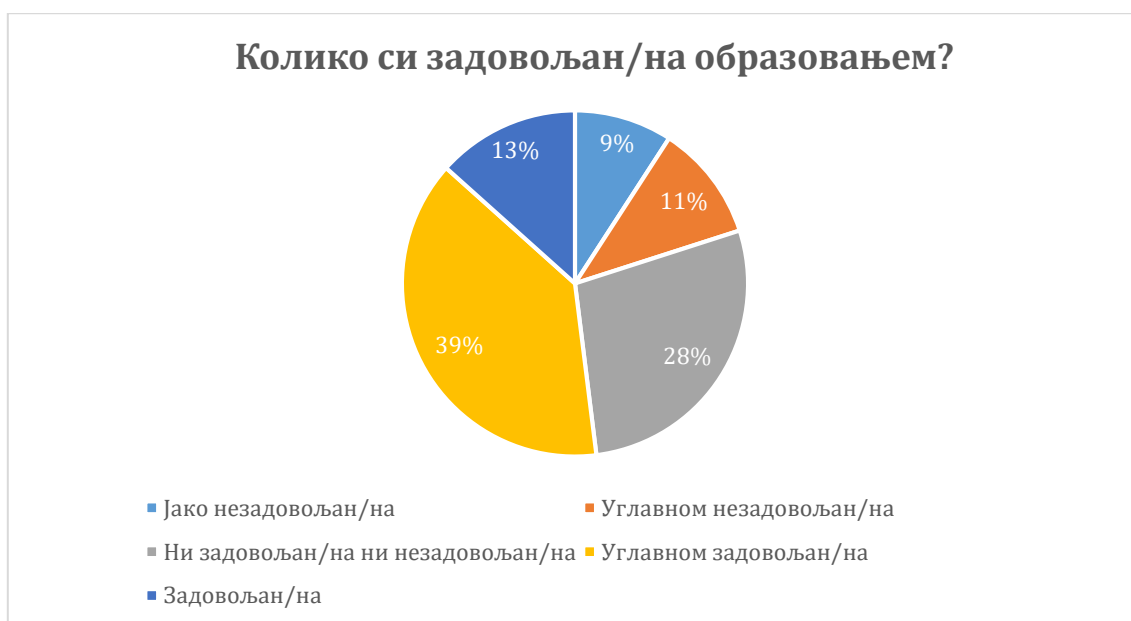
8. Спорт и слободно вријеме:

- Млади због инфраструктурних недостатака немају довољно прилика да се рекреативно или професионално баве спортским активностима.
- Недостатак квалитетног и квалификованог стручног кадра у спортским организацијама
- Недовољна промоција спортских програма и спортских организација у школама

5. ТРЕНУТНИ ПОЛОЖАЈ МЛАДИХ И ПЛАН ДЈЕЛОВАЊА

5.1. Образовање младих

Графикон број 5. Колико су млади задовољни образовањем

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Највећи број испитаника, односно њих 156 изјаснило се да је углавном задовољно образовањем, или да није ни задовољно ни незадовољно, њих 113.

ОСНОВНО ОБРАЗОВЊЕ

На подручју општине Теслић основно образовње организовано је у оквиру 8 (осам) основних школа и то: 2 (двје) градске и 6 (шест) сеоских школа.

Анализа броја ученика основних школа за период од школске 2016/17. до школске 2020/21. године дата је у табели број 6. Анализом података из табеле бр. 6 може се закључити да је број ученика основних школа на територији општине Теслић у паду, те да је само у школској 2018/19. године забиљежено повећање број ученика основних школа.

Табела број 6. Број уписаних ученика у основну школу

Школска	Број школа	Број уписаних
---------	------------	---------------

година	Општина/РС		Укупно	Дјевојчице	1. разред (укупно)
2016/17	Теслић	8	3 332	1 615	401
	Република Српска	187	92 312	45 105	10 273
2017/18.	Теслић	8	3 179	1 517	352
	Република Српска	187	90 995	44 322	9 841
2018/19.	Теслић	8	3 235	1 546	357
	Република Српска	187	89 630	43 802	9 751
2019/20.	Теслић	8	3 101	1 486	274
	Република Српска	187	87 956	42 921	9 421
2020/21.	Теслић	8	3 049	1 463	333
	Република Српска	188	86 435	42 260	9 169

Извор: Републички завод за статистику РС

СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

На подручју општине Теслић средње образовање се одвија у склопу двије средње школе у оквиру којих се изучавају четворогодишњи и трогодишњи образовни програми. У оквиру ЈУ СШЦ „Јован Дучић“ заступљене су следеће струке: гимназија (општи смјер), економија, право и трговина (економски техничар, пословни-информатички техничар), угоститељство и туризам (угоститељски техничар, кулинарски техничар, кухар и посластичар), здравство (фармацеутски техничар, физиотерапеутски техничар) и текстилство (дизајнер модни техничар). У оквиру ЈУ СШЦ „Никола Тесла“ заступљене су следеће струке: машинство и обрада метала (машински техничар за компјутерско конструисање, техничар ЦНЦ технологија, техничар мехатронике, аутомеханичар, варилац, бравар, бравар-заваривач, обрађивач метала резањем), шумарство и обрада дрвета (техничар за обраду дрвета, техничар за обраду дрвета ЦНЦ), електротехника (техничар електротехнике, техничар мехатронике, електричар, електричар-електроинсталатер) и саобраћај (техничар логистике и шпедиције, техничар друмског саобраћаја, возач моторних возила, руковалац грађевинских и претоварних машина и кранова).

У табели бр. 7 дата је анализа броја ученика средњих школа за период од школске 2016/17. године до школске 2020/21. године. Анализом података приказаних у табели може се закључити да је број ученика средњих школа у константном паду све до школске 2020/21. гдје је забиљежен благи пораст броја ученика.

Табела број 7. Број уписаних ученика у средњу школу

				Број уписаних ученика
--	--	--	--	------------------------------

Школска година	Општина/РС	Број школа	Број одјељеља	Укупно	Дјевојчице	1. разред (укупно)
2016/17.	Теслић	2	66	1 313	655	330
	Република Српска		1 826	41 136	20 681	10 756
2017/18.	Теслић	2	59	1 235	635	307
	Република Српска		1 758	39 831	20 059	10 236
2018/19.	Теслић	2	58	1 189	607	323
	Република Српска		1 755	38 499	19 324	9 972
2019/20.	Теслић	2	66	1 141	582	310
	Република Српска		1 744	37 206	18 715	9 858
2020/21.	Теслић	2	66	1 159	591	318
	Република Српска		1 775	36 405	18 363	9 541

Извор: Републички завод за статистику РС

ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ

У табели бр. 8 приказана је анализа броја студената у периоду од академске 2017/18. до академске 2020/21. године који су уписали факултет на Универзитетима у Републици Српској. Анализом података датих у табели, може се закључити да је број студената из Теслића који уписују факултете у константном паду. Узимајући у обзир полну структуру, евидентно је да факултете у већем броју уписују припаднице женског пола.

Табела број 8. Број студената из Теслића уписаних уписаних на факултете у Републици Српској

Академска година	Административна јединица/РС	Број студената из Теслића уписаних на Унуверзитете РС у односу на укупан број студената		
		Укупно	Дјевојке	Мушкарци
2017/18.	Теслић	819	498	321
	Република Српска	31 850	18 110	13 740
2018/19.	Теслић	729	458	271
	Република Српска	29 006	16 771	12 235
2019/20.	Теслић	634	404	230
	Република Српска	26 980	15 878	11 102
2020/21.	Теслић	599	374	225
	Република Српска	25 735	15 058	10 677

Извор: Републички завод за статистику РС

СТИПЕНДИРАЊЕ

ИСПЛАТА СТИПЕНДИЈА ИЗ БУЏЕТА ОПШТИНЕ ТЕСЛИЋ ЗА ПЕРИОД 2016-2021. ГОДИНА

Табела број 9. Број додијељених студентских и ђачких стипендија

РЕД. БРОЈ	ГОДИНА	СТУДЕНТСКЕ СТИПЕНДИЈЕ	ЂАЧКЕ СТИПЕНДИЈЕ	УКУПНО ИСПЛАЋЕНО (КМ)
1.	2021.	285	42	300.900,00
2.	2020.	232	39	246.200,00
3.	2019.	217	44	227.650,00
4.	2018.	240	36	247.100,00
5.	2017.	255	3	249.650,00
6.	2016.	251	2	248.300,00
УКУПНО				1.519.800,00

Извор: Одјељење за друштвене дјелатности општине Теслић

Студентска стипендија која се додјељује из буџета општине Теслић износи 100 КМ на мјесечном нивоу и иста се исплаћује десет мјесеци у години. Ђачка стипендија за ученике првог разреда средње школе износи 200 КМ, а за ученике другог и старијих разреда 400 КМ. Ђачке стипендије се исплаћују једнократно.

НАПОМЕНА: У буџетској години број стипендија варира јер се у међувремену додјељују нове, а с друге стране неки од студената завршавају или напуштају студиј. У горњој табели узети су максимални бројеви додијељених стипендија на мјесечном нивоу, што се углавном односи на септембар, октобар или децембар. За 2021. годину узета је претпоставка да ће током новембра и децембра бити исплаћен исти број стипендија као у октобру.

Табела не садржи ђачке стипендије које се додјељују ученицима дефицитарних занимања, јер се средства за ту намјену обезбјеђују у буџету Републике Српске. У школској 2020/21. години по том основу је било обухваћено 20 ученика. Ова стипендија износи 100 КМ на мјесечном нивоу, а уз стипендију ученицима-путницима се исплаћују и средства за превоз.

Општинске стипендије додјељују се искључиво на основу конкурса којем претходи доношење годишњег програма стипендирања ученика и студената. Поступак јавне конкуренције спроводи комисија коју именује начелник општине. На основу критеријума дефинисаних Одлуком о стипендирању ученика и студената комисија креира ранг листу стипендиста која је основ за доношење рјешења о додјели стипендија за буџетску годину. Послије доношења рјешења са стипендистима се закључују уговори о стипендирању.

Визија: Образовни систем на подручју општине Теслић адекватно одговара потребама младих.

Проблем 1: Недостатак квалитетне практичне наставе у формалном образовању.

Циљ 1: Младима на подручју општине Теслић омогућен већи број часова квалитетне практичне наставе у формалном образовању.

Жељени резултати:

- Унапријеђен квалитет наставе у школама на подручју општине Теслић.

Проблем 2: Велики број младих са подручја општине Теслић нема приступ програмима неформалног образовања.

Циљ 2: Доступни програми неформалног образовања младима са цијелог подручја општине Теслић.

Жељени резултати:

- Унапријеђена промоција и доступност програма неформалног образовања за младе.
- Млади користе програмски осмишљен садржај неформалног образовања

Проблем 3: Локална власт не вреднује појединце и организације које активно доприносе квалитету образовања младих.

Циљ 3: Локална власт препознаје и афирмира појединце и организације које активно доприносе квалитету образовања и активизму младих на подручју општине Теслић.

Жељени резултати:

- Успостављен систем вредновања и промоције позитивних примјера рада са дјецом и младима кроз формално и неформално образовање подручју општине Теслић

Проблем 4: Образовни систем не одговара потребама тржишта рада.

Циљ 4: Осигурана већа повезаност система образовања са потребама тржишта рада.

Жељени резултат:

- Усклађен избор занимања у средњим школама са потребама тржишта рада.

Проблем 5: Недовољан број часова додатне наставе за ученике који показују посебан интерес за одређену област и даровите ученике, гдје би им било омогућено стицање додатних знања и стицање нових компетенција.

Циљ 5: Даровитим ученицима и свим ученицима који показују интерес за одређени предмет, омогућити већи број часова додатне наставе гдје ће стечена знања из одређених области подизати на виши ниво и стицати нове компетенције.

Жељени резултат:

- Даровитим ученицима и ученицима који показују интерес за одређени предмет, омогућен већи број часова додатне наставе гдје ће стечена знања из одређене области подизати на виши ниво и стицати нове компетенције.

Проблем 6: Ученицима средњих школа није омогућено вредновање квалитета система образовања кроз залагање образовних институција и јединице локалне самоуправе.

Циљ 6: Ученицима средњих школа на крају сваке школске године омогућити вредновање квалитета система образовања и нивоа залагања државних институција и јединице локалне самоуправе за унапређење образовања.

Жељени резултат:

- Унапређено средњошколско образовање залагањем јединице локалне самоуправе и образовних институција.

Визија: Образовани систем на подручју општине Теслић адекватно одговара потребама младих.					
Стратешки циљеви	Жељени резултати	Мјере	Период провођења	Партнери у реализацији	Трошкови (КМ)
1. Младима на подручју општине Теслић омогућен већи број часова квалитетне практичне наставе у формалном образовању.	1.1. Унапријеђен квалитет наставе у школама на подручју општине Теслић.	1.1.1. Ревидирати и унаприједити наставне планове и програме уврштавањем више часова практичне наставе.	2021-2025	- Образвне установе - Министарство просвјте и културе РС - Предузетници - НВО	
		1.1.2. Интензивирати сарадњу са јавним, приватним и невладиним сектором у циљу омогућавања обављања практичне наставе.	2021-2025	- Образвне установе - Предузетници (Привредни савјет) - НВО	
2. Доступни програми неформалног образовања младима са цијелог подручја општине Теслић.	2.1. Програмски осмишљен и доступан саджај неформалног образовања за младе у општини Теслић	2.1.1. Локална управа финансира и суфинансира програме неформалног образовања младих.	2021-2025	- Општинска управа: Одјељење за дрштвене дјелатности - НВО - Медији - Домаћи и међународни донатори	
		2.1.2. У оквиру наставе и ваннаставних активности имплементирати програме који циљано раде на развијању интерперсоналних вјештина (soft skills) код младих	2021-2025		
		2.1.3. Успоставити базу омладинских радника који ће имплементирати програме на простору цијеле општине.	2021-2025	- Општинск управа - НВО	

	2.2. Млади користе програмски осмишљен садржај неформалног образовања	2.2.1. Образовати Центар за младе у општини Теслић са којим ће се створити услови за организовање неформалног образовања.	2022	- Општинска управа - НВО	
		2.2.2. Унаприједити подршку организацијама које имплементирају програме неформалног образовања за младе.	2021-2025	- Општинска управа	
3. Локална власт препознаје и афирмира појединце и организације које активно доприносе квалитету образовања и активизму младих на подручју општине Теслић.	3.1. Успостављен систем вредновања и промоције позитивних примјера рада са дјецом и младима кроз формално и неформално образовање подручју општине Теслић	3.1.1. Општина Теслић једном годишње организује додјелу и признања за истакнуте појединце, активисте и организације које активно доприносе квалитету образовања и активизму младих.	2021-2025	- Општинска управа - НВО - Образовне установе	
4. Осигурана већа повезаност система образовања са потребама тржишта рада	4.1. Усклађен избор занимања у средњим школама са потребама тржишта рада	4.1.1. Упознати ученике завршних разреда основних школа са условима уписа и избором занимања у средњим школама	2021-2025.	- Образовне установе - Општинска управа - Привредни савјет	

5. Даровитим ученицима и свим ученицима који показују интерес за одеђени предмет, омогућити већи број часова додатне наставе гдје ће стечена знања из одређених области подизати на виши ниво и стицати нове компетенције.	5.1. Даровитим ученицима омогућено стицање компетенција и проширивање постојећих знања из области за које показују посебан интерес.	5.1.1. Унаприједити наставне планове уврштавањем више часова додатне наставе из области у којој даровити ученици показују највиши интерес за интелектуалним усавршавањем. 5.1.2. Кроз сарадњу са образовним институцијама, на часовима додатне наставе омогућити присуство стручњака из области за које је обезбијеђена додатна настава.	2021-2025.	-Образовне установе -НВО -Општинска управа -Привредни савјет	
6. Ученицима средњих школа на крају сваке школске године омогућити вредновање квалитета система образовања и нивоа залагања државних институција и јединице локалне самоуправе за унапређење образовања.	6.1. Унапређено средњошколско образовање залагањем јединице локалне самоуправе и образовних институција.	6.1.1. Надлежне институције кроз сарадњу и у оквиру својих законских прописа дају свој максималан допринос за развој и унапређење средњошколског образовања.	2021-2025.	-Образовне установе -Општинска управа	

5.2. Култура

Култура значајно доприноси формирању идентитета и осјећају припадности појединца заједници. Такође, она игра важну улогу и у формирању ставова и вриједности младих особа, а може имати и битне позитивне учинке на социјализацију, личну изградњу и друштвену афирмацију младих.

Култура није само важан вид провођења слободног времена младих, тј. млади нису само корисници културних догађања, већ се често и сами организирају у подручју умјетности и културе. Такав начин укључивања може их потстакнути на изражавање властите креативности чиме ће развијати своју личну креативност и осјећај припадности заједници.

Млади и њихове културне потребе

Култура, као област духовног и материјалног стваралаштва, заузима значајно мјесто у очувању традиције и вриједности сваког друштва, а посебно у развоју и сазријевању младог човјека, односно његовом васпитању и образовању. Колико вриједних и квалитетних културних садржаја има једна локална средина, толико ће и млади своје слободно вријеме користити за овај облик друштвеног дјеловања и упражњавања, односно испољавати ентузијазам и креативну вољу.

Гледајући данашње вријеме, на простору општине Теслић велики број друштвених и домова културе у селима руинирани су и напуштени, што се у доброј мјери одражава на развој културе. Стога се културно-забавни живот младих углавном своди на урбано подручје.

С тим у вези, млади у Теслићу своје културне потребе могу задовољити кроз директно учешће и присуство садржајима које организују јавне установе и удружења грађана из сфере културне дјелатности, тј. кроз:

- филмске пројекције,
- позоришне представе,
- програме културно-умјетничког рада и стваралаштва,
- књижевне промоције и библиотечке садржаје,
- ликовне изложбе,
- музичке фестивале,
- научно-стручна и едукативна предавања,
- посјете сакралним објектима и другим споменицима културе,
- школске приредбе.

На основу наведеног може се извести листа културних манифестација које су подржане из општинеког буџета:

- Светосавска академија,
- Теслићко љето,
- Фестивал аматерских позоришта ЕХ-YU,

- Дани краља Драгутина,
- Фестивал фолклора,
- Свјетски дан музике,
- Дјечија недјеља,
- Конференција беба.

5.2.1. Јавне установе које се баве културом

Народна библиотека „Данило Киш“

Народна библиотека „Данило Киш“ почела је са радом 1899. године. Нову одлуку о оснивању локални парламент је донио 1995. године. Као јавна установа обавља библиотечку дјелатност која подразумијева систематско прикупљање, стручно обрађивање, чување и давање на коришћење библиотечке грађе, као и прикупљање информација о тој грађи. Библиотечка дјелатност као дјелатност од посебног друштвеног интереса доприноси општем образовању, информисању и задовољавању културних потреба становништва, унапређењу васпитно-образовног рада и развоју научно-истраживачког и стручног рада. Поред своје основне дјелатности, библиотека обезбјеђује услове за коришћење библиотечке грађе ширењем мреже огранака, одјељења и покретних библиотека, самостално и у сарадњи са другим библиотекама образује и чува завичајну збирку, те са другим образованим установама и предузећима организује културне манифестације, изложбе, акције, промоције и друге облике развијања интереса за библиотечку грађу и библиотечку дјелатност. Развија самосталну издавачку дјелатност, те се бави штампарско-књиговезачко-књижарском дјелатношћу. Редовно организује књижевне вечери и промоције књига, али и радионице књижевног стваралаштва за дјецу и омладину.

Истраживањем смо дошли до сазнања да 34,6% испитаника сматра да је потреба за постојањем библиотеке јака, док 37,7 % сматра да је та потреба умјерена. Веома мали број испитаника, односно њих 17,5% сматра да је потреба за постојањем библиотеке слаба, а 10,2% испитаника се изјаснило да не постоји потреба за постојањем библиотеке на територији општине Теслић.

Културни центар

Јавна установа „Културни центар Теслић“ регистрована је 2017. године, а 2020. године добила је статус буџетског корисника. Установа је настала као потреба општине Теслић у циљу задовољења првенствено културних потреба, а затим образовних, информативних и социјалних потреба грађанства с циљем проширивања свог правца дјеловања. Кроз свој рад развија и његује, поред материјалног, и цјелокупно духовно стваралаштво, јер општина Теслић обилује богатством духовне и материјалне културе. Већина активности Културног центра је директно или индиректно усмјерена на младе. Иницијатор је формирања Центра за младе и дебатног клуба, а истом се може приписати и организовање читавог низа културних манифестација усмјерених ка дјечи и омладини.

Резултати анкете показују да 34,2% испитаника сматра да постоји јака потреба за постојањем Културног центра, док 40 % испитаника сматра да је потреба за Културним центром умјерена. Тек 16,6% испитаника сматра да је потреба за постојањем Културног центра веома слаба, а 9,2% испитаника сматра да не постоји потреба за постојањем Културног центра.

5.2.2. Удружења грађана која се баве културом

Српско просвјетно културно друштво „Просвјета“

Српско просвјетно и културно друштво „Просвјета“, основано давне 1902. године, је национална установа културе од посебног интереса за општину Теслић. Након обнове радног рада од 1991. године друштво је један од носилаца културних дешавања на подручју општине. Циљеви друштва се сагледавају кроз чување националног идентитета српског народа, очување и његовање српског језика и ћирилице, те њихову популаризацију и подстицање, подстицање проучавања историје српског народа и културе памћења, очување и његовање културне баштине и споменичког наслеђа, подстицање свих видова културног и умјетничког стваралаштва српског народа, помагање и промоцију талентованих ученика и студената и популаризацију књиге. Дјелатност друштва у оквиру свог свеобухватног и разноврсног дјелокруга рада посебно је усмјерена на активну и свестрану сарадњу са младима кроз различите видове заједничког рада као што су: школа фолклора, школа ћириличке калиграфије, рад књижевног клуба, промоција књига, часописа и других писаних издања, пројекције филмова прилагођених узрасту младих, те редовне трибине или предавања из разних научних, стручних и практичних области. Стога ова сарадња са младима има за резултат социјализацију, образовање, усавршавање, едукацију, дружење и одвајање младих од улице.

Хрватско културно друштво „Напредак“

Основна сврха Хрватског културног друштва „Напредак“ је културно и просвјетно дјеловање, економско јачање и подизање социјалне сигурности хрватског народа у општини Теслић. Програмски циљеви се сагледавају кроз промоцију хрватске духовности, јачање националне свијести, очување и развијање свих културних вриједности хрватског народа, затим његовање хрватског језика, јачање привредне позиције Хрвата, те сарадња са научним, културним, васпитно-образовним и привредним организацијама, као и другим невладиним организацијама. Друштво је основано 2015. године.

Бошњачка заједница културе „Препород“

Бошњачка заједница културе „Препород“ основана је 2008. године с циљем одржавања и промовисања бошњачке културе и традиције на подручју БиХ и као таква има статус организације од посебног интереса за општину Теслић. Свој рад испољава кроз истраживање и представљање свих садржаја бошњачке културе, развијање и јачање патриотске и свијести о укупности бошњачке културе, успостављање пријатељских веза са другим организацијама, школовање младих,

рад на независности у свим подручјима културног живота, обиљежавање значајних датума, одржавање концерата и традиционалних игара и библиотечку дјелатност.

Аматерско драмско позориште „Бранислав Нушић“

Аматерско драмско позориште „Бранислав Нушић“ основано с циљем стварања услова за активно учешће у развоју културе и умјетности уопште и могућности члановима да се баве и усавршавају у једном или више умјетничких израза, припреме и организовања умјетничких програма и јавних наступа, те испољавања умјетничких, етичких и естетских вриједности. Позориште је основано 2007. године. Поред рада одраслих, у позоришту су активно радили и најмлађи, дјеца узраста од 7 до 12 година – дјечије позориште.

Музичко друштво „Исидор Бајић“

Музичко друштво „Исидор Бајић“ свој рад у Теслићу испољава од 2001. године. Основна преокупација друштва је усмјерена на усавршавање и подизање вокалних и инструменталних квалитета чланова, организовање културних и забавних програма, те учешће на музичким такмичењима и фестивалима. Чланови овог друштва су добитници многобројних награда и признања, како на вокалном тако и на инструменталном пољу. Окупља различите старосне категорије у чијем саставу је и дјечији хор „Звончићи“. Својим програмским садржајима друштво у значајној мјери употпуњује културу општине.

Културно-умјетничко друштво „Вез“

Основни циљ Културно-умјетничког друштва „Вез“ је културни, образовни и друштвени развој дјеце и одраслих. Друштво се залаже за очување традиције и културе путем умјетничког стваралаштва, истраживања и његовања фолклора и музике, те јавне наступе својих чланова. Друштво је основано 2018. године.

Културно-умјетничко друштво „Бијеле раде“

Културно-умјетничко друштво „Бијеле раде“ кроз своје статутарне одредбе активно учествује у развоју културе и умјетности уопште, ствара могућности чланству да се бави и усавршава у једном или више умјетничких израза, организује припреме и извођење умјетничких програма, те учествује на смотрама, фестивалима и другим културним манифестацијама. Друштво је основано 2021. године.

Културно умјетничко друштво „Душан Станковић“ Чечава

Циљеви и дјелатности Културно-умјетничког друштва „Душан Станковић“ сагледавају се кроз уопштени развој културе на подручју теслићке општине, затим окупљање грађана који се баве музиком, плесом, глумом, сликањем и фотографијом, очување традиције, обичаја и духовности, организовање радионица кућне радиности, те активности извођења музичких, плесних, драмских и других садржаја. Друштво је основано 2016. године. Окупља све узрастне категорије села чечавског краја.

Културно-умјетничко друштво „Наши обичаји“

Културно-умјетничко друштво „Наши обичаји“ основано је с циљем очувања изворних пјесама и игара теслићког краја и других обичаја културе карактеристичних за ову средину. У свом раду бави се и проучавањем и његовањем српске културне баштине, али и баштине других народа, као и унапређивањем културних веза са дијаспором. Друштво је основано 2010. године и окупља чланство свих узрасних категорија.

Културно-умјетничко друштво „Радост“

Културно-умјетничко друштво „Радост“ основано је 2016. године као организација из области културе са сједиштем у Младиковинама. Окупља дјецу и омладину из сеоских средина, а своје основне циљеве испољава кроз рад на очувању традиције изворног фолклора и народних обичаја. У складу са програмским одређивањем организује извођења музичких, плесних, драмских и других садржаја којим се презентују вриједности културно-умјетничког рада. У саставу друштва дјелује и пјевачка група.

Културно-умјетничко друштво „Недељко Спасојевић“ Очауш

Културно-умјетничко друштво „Недељко Спасојевић“ је друштвена аполитична организација у сфери културе основана са циљем чувања традиције изворног фолклора, народних обичаја, прикупљања старих експоната и израде предмета кућне радиности. Друштво је основано 2010. године и окупља све узрасне категорије села Очауш и околине.

Светосавска омладинска заједница

Основни програмски циљеви Светосавске омладинске заједнице, поред осталог, сагледавају се кроз афирмисање православне вјере код Срба и културе српског народа, затим афирмисање младих и њиховог ангажовања у друштву, јачање креативности, заштиту и поштовање права дјеце и омладине, те културно, духовно и умјетничко просвјешћивање свог чланства. Ова организација је основана 2011. године.

Омладинска организација „Искористи дан“ Чечава

Омладинска организација „Искористи дан“ свој рад испољава кроз упознавање шире јавности са новим облицима културе, афирмацију младих, оснаживање и јачање капацитета омладинских организација и других неформалних група младих посебно у малим срединама, те успостављање сарадње са другим сродним асоцијацијама у земљи и иностранству. своја програмска одређивања остварује на основу акција, скупова, округлих столова, петиција и отворених писама. Организација је основана 2014. године.

Визија: Млади људи на подручју општине Теслић користе културне програме и активно учествују у њиховом креирању.

Проблем 1: Мањак свијести младих о значају културе.

Циљ 1: Млади на подручју општине Теслић користе квалитетне културне програме и свјесни су њихове важности.

Жељени резултати:

- Реализирани разноврсни културни програми и садржаји посебно намијењени младима.

Проблем 2: Млади у веома ниској стопи учествују у креирању културних садржаја на подручју општине Теслић

Циљ 2: Обезбиједити одговарајуће услове за развој културе и културних садржаја за младе на подручју општине Теслић.

Жељени резултати:

- Развијени посебни садржаји који подстичу стваралаштво младих у различитим пољима савремене културе.

Визија: : Млади људи на подручју општине Теслић користе културне програме и активно учествују у њиховом креирању					
Стратешки циљеви	Жељени резултати	Мјере	Период провођења	Партнери у реализацији	Трошкови (КМ)
1. Млади на подручју општине Теслић користе квалитетне културне програме и свјесни су њихове важности	1.1. Реализирани разноврсни културни програми и садржаји посебно намијењени младима	1.1.1. Успоставити културне програме који подстичу младе на активно учешће у раду културних институција.	2021-2025	- Општинска управа - Културни центар - НВО - Образовне установе	
		1.1.2. Промовисати све културне садржаје путем медијских канала блиских младим (друштвене мреже).	2021-2025		
		1.1.3. Креирање и дистрибуција промотивног материјала о културним садржајима у руралним дијеловима општине Теслић	2021-2025		
		1.1.4. Основне и средње школе унутар својих програма организирају посјете културним садржајима	2021-2025		
2. Обезбиједити	2.1. Развијени посебни садржаји	2.1.1. Уступити просторе у власништву општине Теслић младим културним и умјетничким ствараоцима.	2021-2025		

одговарајуће услове за развој културе и културних садржаја за младе на подручју општине Теслић	који подстичу стваралаштво младих у различитим пољима савремене културе.	2.1.2. Пријем стручних лица (волонтера, приправника) у установе из области културе и умјетности.	2021-2025	- Општинска управа - НВО - Културни центар	
		2.1.3. Успоставити фонд за финансирање идеја/пројеката младих умјетника	2021-2025		

5.3. Запошљавање и samozapoшљавање младих

Проблем младих особа у Теслићу, али и уопште у цијелој Републици Српској и Босни и Херцеговини је незапосленост. Поред високе стопе незапослености, тржиште рада у Републици Српској и Босни и Херцеговини одликује ниска стопа активности и неусклађеност понуде и потражње на тржишту рада. Иако постоји велики број незапослених младих особа и упркос улагању у постојеће активне мјере на тржишту рада и даље је присутан недостатак стимулативних олакшица за запошљавање које би помогле послодавцима да финансијски лакше поднесу терет запошљавања младих.

Општинска управа Теслић сваке године издваја средства за подстицаје привреди. Ови подстицаји нису искључиво намијењени младима, али млади, као и друге категорије становништва могу их користити. Привредним друштвима и самосталним предузетницима регистрованим на подручју општине Теслић, су на располагању различити видови подстицаја: субвенције за подстицај извоза, новчани подстицаји за развој пољопривреде и села, подршка инвестицијама и запошљавању, итд. Најзначајнији видови подршке које општина Теслић обезбјеђује су: подстицаји за ново запошљавање у привреди, подстицаји у пољопривреди, умањење такси и накнада (рента и уређење приликом градње, продаја земљишта у пословним зонама по умањеним цијенама и сл.), те подршка запошљавању која се остварује у сарадњи са различитим донаторима и усмјерена је на запошљавање теже запошљивих категорија становништва (жене, млади, рурално становништво и сл.).

Резултати годишњих анализа, указују да мјере подстицаја новог запошљавања дају добре резултате и да их је потребно стално прилагођавати потребама корисника и наставити са њиховом примјеном.

Неопходна је већа повезаност система образовања са тржиштем рада, као и модернизација формалног образовања кроз већу заступљеност информационих технологија и праксе. На тај начин ће cjелокупан образовни систем постати учинковитији, јер његова сврха није само завршетак школовања младих, већ и наставак њиховог даљег професионалног развоја.

СТАРОСНА СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНИХ ОД 15 ДО 30 ГОДИНА ПЕРИОД ЈАНУАР 2021 - АВГУСТ 2021. ГОДИНЕ (БИРО ТЕЛИЋ)

Табела број 10. Старосна структура незапослених од 15 до 30 година

	15 - 19	20 - 23	24 - 26	27 - 29	УКУПНО од 15 - 29	УКУПНО БИРО
ЈАНУАР	24	210	169	127	530	2403
ФЕБРУАР	20	208	169	124	521	2419
МАРТ	23	204	177	121	525	2407
АПРИЛ	19	197	166	120	502	2366
МАЈ	15	176	167	120	478	2295
ЈУН	62	155	153	129	499	2257

ЈУЛ	83	143	148	128	502	2217
АВГУСТ	95	146	147	128	516	2226

Извор: Завод за запошљавање РС

НАПОМЕНА: Подаци о броју незапослених су стања на крају мјесеца по званичним извјештајима.

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНИХ ОД 15 ДО 30 ГОДИНА ПЕРИОД ЈАНУАР 2021 - АВГУСТ 2021. ГОДИНЕ (БИРО ТЕСЛИЋ)

Табела број 11. Квалификациона структура незапослених од 15 до 30 година.

	НК	КВ	ССС	ВШС	ВСС	УКУПНО
ЈАНУАР	27	161	239	1	102	530
ФЕБРУАР	24	154	243	1	99	521
МАРТ	26	159	240	1	99	525
АПРИЛ	24	156	223	1	98	502
МАЈ	21	148	215	1	93	478
ЈУН	16	155	235	1	92	499
ЈУЛ	19	154	236	1	92	502
АВГУСТ	20	157	244	1	94	516

Извор: Завод за запошљавање РС

НАПОМЕНА: Подаци о броју незапослених су стања на крају мјесеца по званичним извјештајима.

Преглед броја незапослених лица на евиденицији Завода по занимању, старости 18 до 30 година на дан 31.08.2021. године

Табела број 12. Евиденција незапослених лица према занимању старости 18 до 30 година

Осноовно занимање		Старосна структура					Укупно:
		Од 15 -17 година	Од 18 -19 година	Од 20 -23 године	Од 24 -26 година	Од 27-29 година	
		Укупно:	Укупно:	Укупно:	Укупно:	Укупно:	
100000	Радници без занимања	1	0	3	9	7	20
214010	Бравар	0	3	2	1	0	6
214210	Заваривач	0	11	5	5	3	24
214410	Металостругар	0	4	0	0	0	4
215090	Инсталатер	0	0	5	4	1	10
216610	Аутомеханичар	0	3	6	1	2	12
216930	Руковалац грађевинских машина	0	1	0	0	0	1
217040	Електричар	1	9	10	6	5	31
218440	Руковалац стабилних грађевинских машина	0	1	0	0	0	1
222010	Столар	0	0	3	3	0	6
225420	Кројач женске одјеће	0	0	1	0	0	1

229120	Фризер за мушкарце и жене	0	0	0	0	1	1
241010	Возачи теретних кола	0	0	0	1	0	1
251010	Продавач	0	1	4	8	11	24
252010	Кухар	0	4	5	6	6	21
252110	Конобар	0	0	4	3	6	13
263410	Технички секретар	0	0	0	1	0	1
301050	Пољопривредни техничар	0	0	0	0	1	1
303010	Шумски техничар	0	1	0	0	0	1
316010	Машински техничар	0	0	1	7	2	10
316090	Машински техничар за компјутерско конструисање	0	6	6	0	0	12
316550	Техничар за одржавање хидраулике и пнеуматике	0	1	1	0	0	2
317040	Техничар електроничар	0	5	10	4	6	25
317041	Тахничар електроенергетике	0	0	0	0	1	1
317050	Техничар за мехатронику	0	3	0	0	0	3
318010	Грађевински техничар за високу градњу	0	0	0	1	0	1
322010	Техничар з апраду дрвета	0	4	7	4	4	19
325410	Текстилни техничар-конфекционар	0	0	6	2	2	10
341010	Техничар з адрумски саобраћај	0	10	10	10	5	35
342030	Жељезничко-саобраћајни техничар	0	0	0	1	0	1
351000	Трговински техничар	0	11	15	4	11	41
352010	Угоститељски техничар (хотелијерски)	0	3	2	0	0	5
352100	Угоститељско кулинарски техничар	0	1	6	10	8	25
352110	Туристички техничар	0	0	2	0	0	2
352331	Кулинарски техничар	0	4	6	0	0	10
361110	Економски техничар	0	5	5	5	2	17
361130	Комерцијални техничар	0	0	0	1	0	1
361220	Банкарски техничар	0	0	1	0	0	1
381010	Медицинска сестра-техничар	0	2	6	1	0	9
391800	Вјероучитељ	0	0	0	1	0	1
392010	Матурант гимназије	0	0	4	2	5	11
481110	Виши физиотерапеут	0	0	1	0	0	1
501040	Дипл.инж. за аграрну економију и рурални развој	0	0	0	1	0	1
501220	Дипл.инж. пољопривреде-анимална производња	0	0	0	1	0	1
503010	Дипломирани шумарски инжењер	0	0	0	0	4	4
513010	Дипломирани инжењер хемијске технологије	0	0	0	2	0	2
518110	Дипломирани инжењер архитекта	0	0	1	0	0	1
522010	Дипл.инж. прераде дрвета	0	0	0	0	1	1
522020	Дипл.инж. шумарства за прераду дрвета	0	0	0	0	1	1
529010	Дипл. Козметолог, терепеут и естетичар	0	0	0	1	1	2
541010	Дипл.инж. за друмски саобраћај	0	0	0	0	3	3
541020	Дипломирани инжењер	0	0	0	2	1	3

	саобраћаја						
541030	Дипл.инж. саобраћаја смјер логистика	0	0	1	0	2	3
561010	Дипломирани економист	0	0	0	4	3	7
561060	Дипломирани економист смјер финанс.-рачуноводство	0	0	0	0	1	1
561161	Дипломирани економиста за туризам и хотелијерство	0	0	0	0	1	1
562010	Дипломирани правник	0	0	0	3	1	4
564210	Дипломирани инжењер за рачунаре	0	0	0	1	0	1
571021	Професор српског језика и књижевности	0	0	0	0	3	3
571150	Професор руског и српског језика и књижевности	0	0	0	0	1	1
571332	Професор енглеског језика и књижевности	0	0	0	0	1	1
571340	Професор њемачког језика и сродни	0	0	0	1	0	1
571410	Професор хемије	0	0	0	1	0	1
571420	Професор физике	0	0	0	1	0	1
571470	Професор математике и информатике	0	0	0	0	1	1
571760	Професор разредне наставе	0	0	0	1	1	2
571911	Професор физичког васпитања	0	0	0	1	0	1
572100	Дипломирани еколог	0	0	0	1	1	2
572160	Дипломирани инжењер заштите животне средине	0	0	0	0	1	1
572440	Дипл.инж. информационих технологија	0	0	0	1	0	1
572441	Дипл.инж. рачунарства и информатике	0	0	0	3	0	3
572460	Дипломирани информатичар	0	0	1	1	1	3
572510	Дипломирани географ(професор)	0	0	0	1	3	4
573110	Дипломирани психолог	0	0	0	1	0	1
573120	Дипломирани педагог	0	0	0	1	0	1
573160	Дипломир.дефект.-поремећај у понаш. И мент.ретардац	0	0	0	0	1	1
573620	Дипломирани историчар (професор)	0	0	0	0	1	1
573710	Дипломирани политолог	0	0	0	0	2	2
573800	Дипломирани новинар- комуниколог	0	0	0	1	0	1
573810	Дипломирани журналиста (новинар)	0	0	0	1	0	1
581710	Зубни лекар	0	0	0	0	1	1
581850	Дипломирани физиотерапеут	0	0	5	7	1	13
581860	Дипл. Медицински лабораторијски инжењер	0	0	0	1	0	1
581910	Дипломирани социјални радник	0	0	1	0	0	1
581930	Дипломирана медицинска сестра и сродни	0	0	0	5	1	6
581940	Дипл. Медиционар(организатор) здравствене његе	0	0	0	2	0	2

Укупно:	2	93	146	147	128	516
---------	---	----	-----	-----	-----	-----

Извор: Завод за запошљавање РС

Визија: Повећан број запослених младих људи на подручју општине Теслић.

Проблем 1: Недовољна заинтересованост и мотивација младих за покретање властитог бизниса (самозапошљавање).

Циљ 1: Повећан број младих који су покренули властити бизнис кроз програме самозапошљавања.

Жељени резултати:

- 3% младих у општини Теслић аплицирало за покретање властитог бизниса.
- Унапријеђена промоција и подршка програмима за покретање бизниса младих.
- Општина Теслић ствара услове у којима млади спремно користе мјере запошљавања и самозапошљавања кроз подршку сталног „Start up“ пакета.

Проблем 2: Млади нису довољно информисани о потребама тржишта рада и мотивисани за одабир дефицитарних занимања.

Циљ 2: Млади са подручја општине Теслић упознати са потребама тржишта рада и мотивисани за одабир дефицитарних занимања.

Жељени резултати:

- Повећан број младих који се одлучују за образовање у дефицитарним занимањима.

Проблем 3: Млади који се налазе на евиденцији Завода за запошљавање РС не познају методе и начине потраге за послом.

Циљ 3: Млади су упознати са методама и начинима активног тражења посла.

Жељени резултати:

- 20% незапослених младих са евиденције Завода за запошљавање прошло обуку за учинковитије тражење посла и примјењује стечене методе и вјештине у пракси.

Проблем 4: Млади који припадају социјално искљученим групама су дискриминисани у процесу запошљавања у јавном и приватном сектору.

Циљ 4: Сви млади са подручја општине Теслић имају једнака права у процесу запошљавања, без дискриминације на било којем основу.

Жељени резултати:

- Повећан број запослених младих људи из социјално искључених група у јавном и приватном сектору.

Визија: Повећан број запослених младих људи на подручју општине Теслић.					
Стратешки циљеви	Жељени резултати	Мјере	Период провођења	Партнери у реализацији	Трошкови (КМ)
1. Повећан број младих који су покренули властити бизнис кроз програме самозапошљавања.	1.1. 3% младих у општини Теслић аплицирало за покретање властитог бизниса.	1.1.1. Ревидирати и унаприједити постојеће програме Општинске управе за суфинансирање и покретања властитог бизниса младих	2021-2025	- Општинска управа - Предузетници - НВО - Завод за запошљавање	
		1.1.2. Успоставити и проводити програме за покретање властитог бизниса младих током читаве године	2021-2025	- Општинска управа - Предузетници - НВО	
		1.1.3. Осигурати дугорочан рад и подржати програме менторства за самозапошљавање младих кроз бизнис инкубаторе	2021-2025	- Општинска управа - Предузетници - НВО	
		1.1.4. Завод за запошљавање активно сарађује са програмом бизнис инкубатора	2021-2025	- Завод за запошљавање	
		1.1.5. Млади који први пут оснивају предузеће ослобођени плаћања административних такси	2021-2025	- Општинска управа - Предузетници	

		1.1.6. Субвенисати просторе за младе предузетнике у првој години пословања.	2021-2025	- Општинска управа	
	1.2. Унапријеђена промоција и подршка програмима за покретање бизниса младих.	1.2.1. Креирати промотивне активности намијењене младима и промовисати младе који су покренули властити бизнис.	2021-2025	- Општинска управа - Предузетници	
	1.3. Општина Теслић ствара услове у којима млади спремно користе мјере запошљавања и самозапошљавања кроз подршку сталног „Start up“ пакета.	1.3.1 Успоставити фонд кроз општински буџет за стални „Start up“ програм.	2021-2025	- Општинска управа - Предузетници	
		1.3.2. Осигурати одрживи модел рада пословног инкубатора као једног од водећих механизма запошљавања младих у општини Теслић	2021-2025	- Општинска управа - Предузетници	

2. Млади са подручја општине Теслић упознати са потребама тржишта рада и мотивисани за одабир дефицитарних занимања.	2.1. Повећан број младих који се одлучују за образовање у дефицитарним занимањима.	2.1.1. Одржавати и унаприједити фонд за стипендирање ученика и студената дефицитарних занимања.	2021-2025	- Општинска управа	
		2.1.2. Успоставити програме неформалне едукације на тему професионалне Оријентације и преквалификације за занимања потребна на тржишту рада	2021-2025	- Општинска управа - НВО - Завод за запошљавање	
		2.1.3. Организовати Дане отворених врата у средњим школама за ученике основних школа.	2021-2025	- Општинска управа - Образовне установе	
3. Млади су упознати са методама и начинима активног тражења посла.	3.1. 20% незапослених младих са евиденције Завода за запошљавање прошло обуку за учинковитије	3.1.1. Креирати и спроводити програме обуке о активном тражењу посла за младе са евиденције незапослених	2021-2025	- Општинск управа - НВО - Донатори	

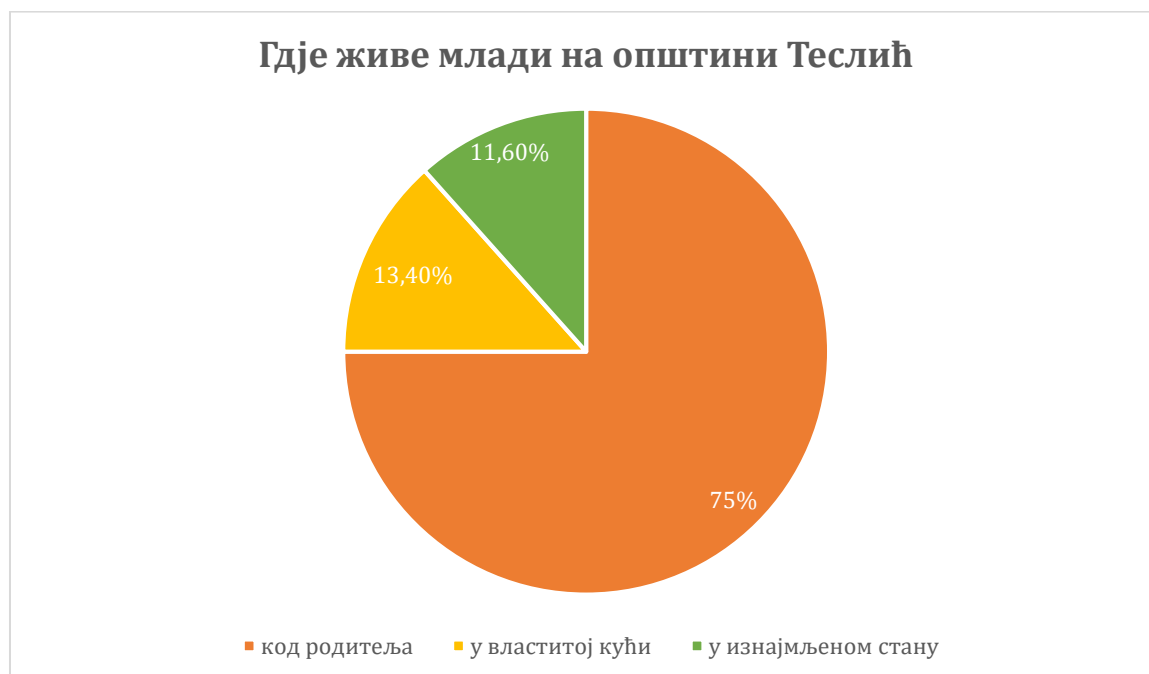
	тражење посла и примјењује стечене методе и вјештине у пракси.	3.1.2. Организовати сајмове запошљавања	2021-2025	- Општинска управа - Завод за запошљавање - Донатори - Предузетници	
4. Сви млади са подручја општине Теслић имају једнака права у процесу запошљавања, без дискриминације на било којем основу.	4.1. Повећан број запослених младих људи из социјално искључених група у јавном и приватном сектору	4.1.1. Осигурати фонд и програме за субвенцију и мотивисање предузетника да запошљавају младе из социјално искључених група	2021-2025	- Општинска управа - НВО - Центар за социјални рад - Завод за запошљавање	
		4.1.2. Подстицати и промовисати родну једнакост приликом запошљавања.	2021-2025	- Општинска управа - Јавне институције - Образовне установе - Предузетници - НВО - Донатори	

5.4. Стамбена политика младих

Стамбена политика за младе представља веома значајну област у оквиру документа Омладинска политика. Квалитетна израда и успјешно спровођење стамбене политике, односно ефикасно спровођење мјера које имају за циљ стамбено збрињавање и осамостаљивање младих, од великог су значаја за укључивање младих у друштвену заједницу и стварање осјећаја припадности, а поготово за младе са инвалидитетом, којима је за самосталан живот и формирање породице потребан и прилагођен животни простор.

Значајан број младих у Републици Српској нема ријешено стамбено питање, а најчешће појаве су да млади живе са родитељима или да, уколико су запослени, изнајмљују стан и слично.

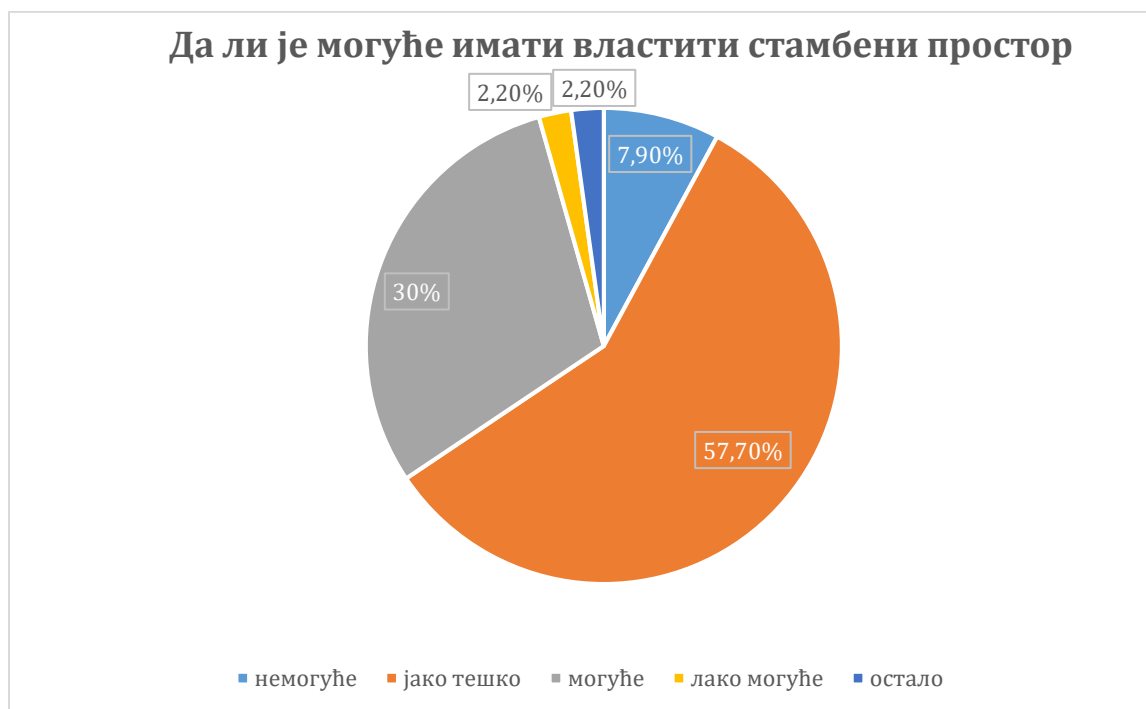
Графикон број 6. Гдје живе млади на Општини Теслић

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Истраживање показује да 75% испитаника живи код родитеља, а тек 13,40% њих станује у властитој кући. Веома мали проценат младих, односно њих 11,60% живи у изнајмљеном стану.

Графикон број 7. Да ли је могуће имати свој властити стамбени простор

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Више од половине испитаних, односно 57,7%, мисли да је јачо тешко имати свој властити стамбени простор. Чак 7,90% младих сматра да је немогуће имати свој властити стамбени простор. Трећина младих или 30% њих је одговорило потврдно и сматра да је могуће живјети у властитом дому, док веома мали број сматра да је лако могуће живјети у властитом дому односно 2% испитаника, а 2% испитаника се одлучило за одговор остало.

Млади у општини Теслић тешко се одлучују на оснивање породице и то због незапослености и неријешеног стамбеног питања. Они који имају посао, због ниских просјечних примања и неповољних услова кредитирања углавном остају да живе у кућама родитеља, или се, у потрази за самосталношћу, одричу значајног дијела својих примања ради изнајмљивања стана.

Најприкладнији начин рјешавања стамбеног питања младих и младих брачних парова у урбаним подручјима је куповина стана, а у руралним подручјима изградња индивидуалног стамбеног објекта. С друге стране, постоје они млади који изнајмљују станове као привремени облик стамбеног збрињавања, јер нису у могућности да купе стан. Приликом изнајмљивања станова, млади се сусрећу са проблемом високих цијена изнајмљивања, као и недостатку стамбених јединица које би биле предмет изнајмљивања. Поготово данас, када имамо константно исељавање младих, у циљу његовог спречавања, али и како би потстакли независност младих од својих родитеља, локална заједница би требала прилагодити стамбене политике, прије свега, младима. Ту се мисли како на политике изнајмљивања станова под повољнијим условима, тако и на

стварање услова да се младима омогући куповина властитог дома, такође под повољним условима.

Визија: Млади људи на подручју општине Теслић живе у свом властитом стамбеном простору

Проблем 1: Недовиљан број програма подршке младима за куповину или изградњу стамбене јединице

Циљ 1: Унаприједити системску подршку младим брачним паровима

Жељени резултати:

- Успостављени институционални механизми подршке младим брачним паровима.

Визија: Млади људи на подручју општине Теслић живе у свом властитом стамбеном простору					
Стратешки циљеви	Жељени резултати	Мјере	Период провођења	Партнери у реализацији	Трошкови (КМ)
1. Унаприједити системску подршку младим брачним паровима	1.1. Успостављени институционални механизми подршке младим брачним паровима.	1.1.1. Иницирање измјена законских прописа у циљу смањења ренте и таксе за уређење грађевинског земљишта и осталих издатака који су неопходни за спровођење изградње и касније продаје омладинских станова младим људима уопштини теслић.	2021-2025	- Општинска управа - НВО	
		1.1.2. Успоставити фонд за подршку у рјешавању првог стамбеног питања младих.	2021-2025	- Општинска управа	
		1.1.3. Иницирати сарадњу Општине Теслић са комерцијалним банкама с циљем креирања програма повољног кредитирања за стамбено збрињавање младих	2021-2025	- Општинска управа	
		1.1.4. Увести препоруку за брачно савјетовање младих прије заснивања брачног односа.	2021-2025	- Општинска управа - НВО - Центар за социјални рад	

		1.1.5. Креирати и подржати едукативне програме намијењене будућим родитељима („Школа родитељства“).	2021-2025	- Општинска управа - НВО - Центар за социјални рад	
--	--	--	-----------	--	--

5.5. Здравствена и социјална заштита младих

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Према Свјетској здравственој организацији, здравље је стање потпуног физичког, психичког и социјалног благостања, а не само одсуство болести или изнемоглости. Сходно томе, здравље захтијева мултидисциплинарни приступ, дакле, не само спровођење мјера из области здравства већ и мјера из области образовања, економије, социјалне заштите и друго. Према процјени Свјетске здравствене организације, здравствено стање зависи само 10% од активности здравства, а преосталих 90% зависи од услова становања, образовања, економског положаја и слично.

Здравствену заштиту становника општине Теслић обавља Јавна здравствена установа “Дом здравља Теслић” и неколико приватних здравствених установа (лабораторије, ординације, оптичарске радње и сл.).

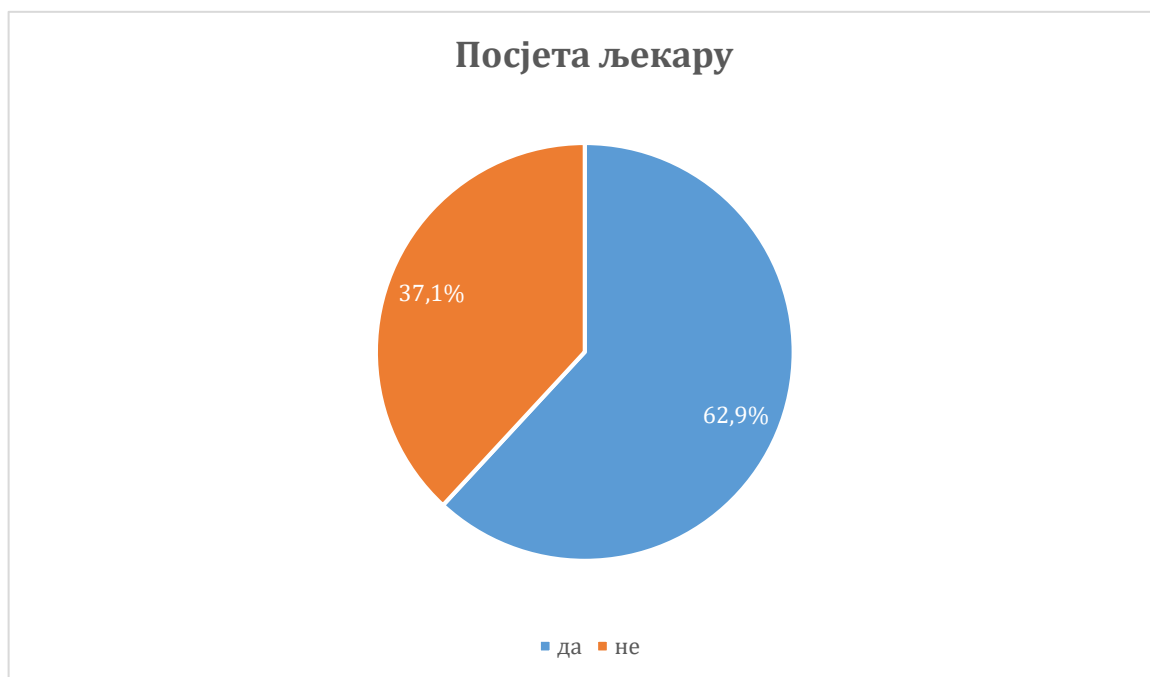
“Дом здравља” Теслић је здравствена установа у државној својини која обавља примарну здравствену заштиту по моделу породичне медицине, а која је основана за подручје општине Теслић и дјелује са следећим службама:

- Породична медицина
- Лабораторија
- Педијатрија
- Стоматологија
- Хитна помоћ
- Гинекологија
- ЦБР (центар за физикалну медицину и рехабилитацију)
- Радиологија
- ЦМЗ (центар менталног здравља)

Укупан број амбуланти породичне медицине је 12, а број тимова породичне медицине је 15.

Основни задатак је стално унапређење квалитете живота свих становника општине Теслић, континуираном бригом за очување здравља, активностима на промоцији здравља и превенцији обољења, као и благовременим лијечењем и рехабилитацијом у складу са савременим доктринама и у оквирима медицинске етике.

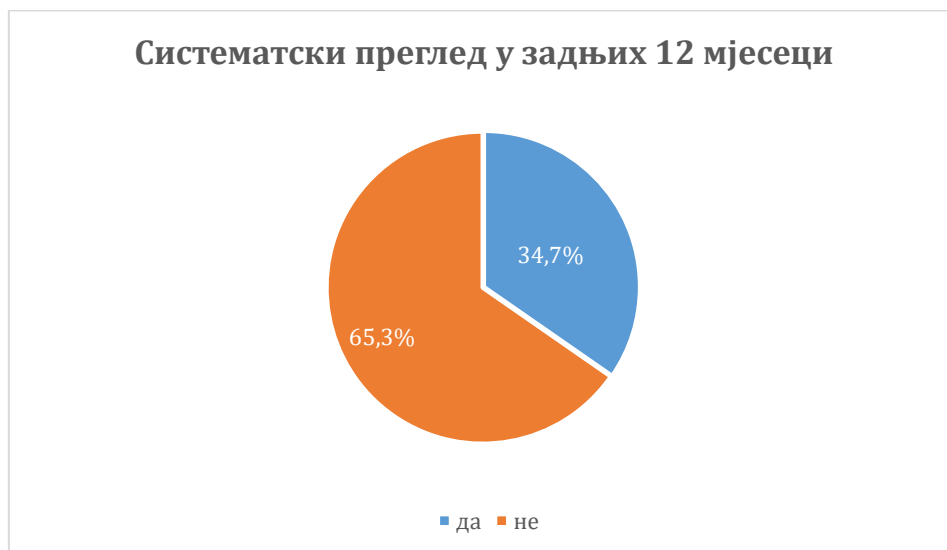
Графикон број 8. Посјета лекару у задњих 12. мјесеци

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Према резултатима спроведеног истраживања, 62,9% младих испитаника је у последњих дванаест мјесеци било на здравственом прегледу, док 37,1% испитаних није било код лекара у последњих дванаест мјесеци.

Графикон број 9. Приступање систематском прегледу у задњих 12 мјесеци

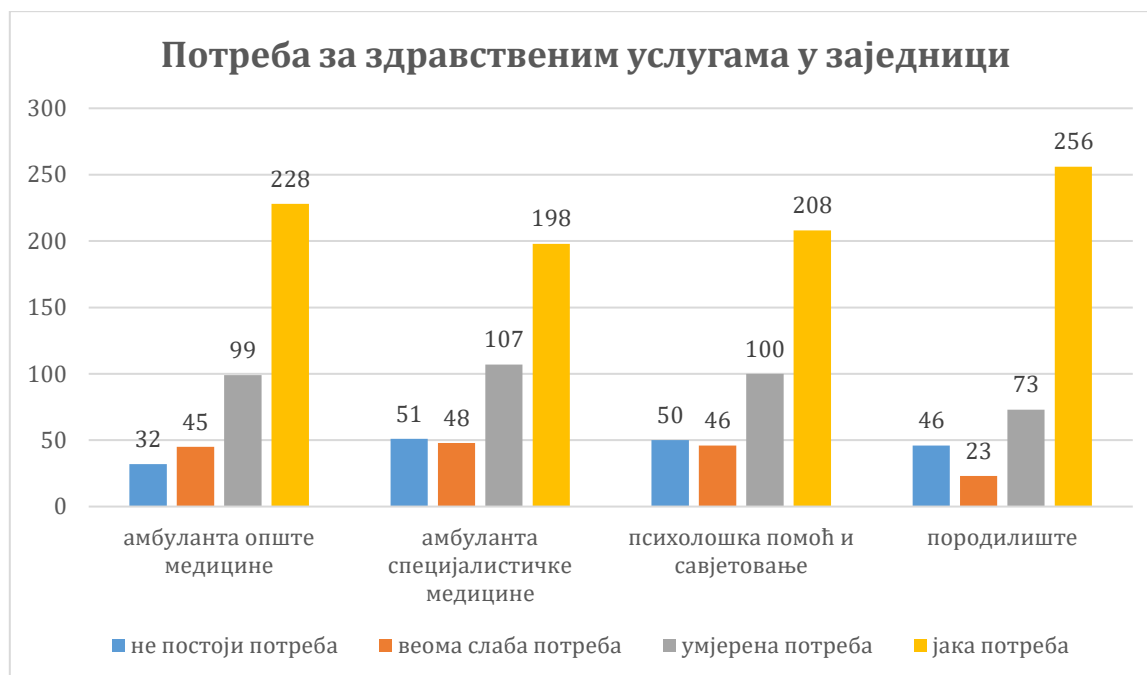

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Резултати истраживања показују да 65,3% испитаних није било на систематском прегледу у последњих дванаест мјесеци, а тек 34,7% њих мали је број њих је то учинило. Анализирајући ове показатеље долазимо до закључка да општина треба

више улагати у здравствено образовање младих како би млади људи увидјели предности обављања редовних здравствених контрола.

Графикон број 10. Потреба за здравственим услугама у заједници

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

На питање која је потреба за здравственим услугама у твојој заједници млади су дали следеће одговоре:

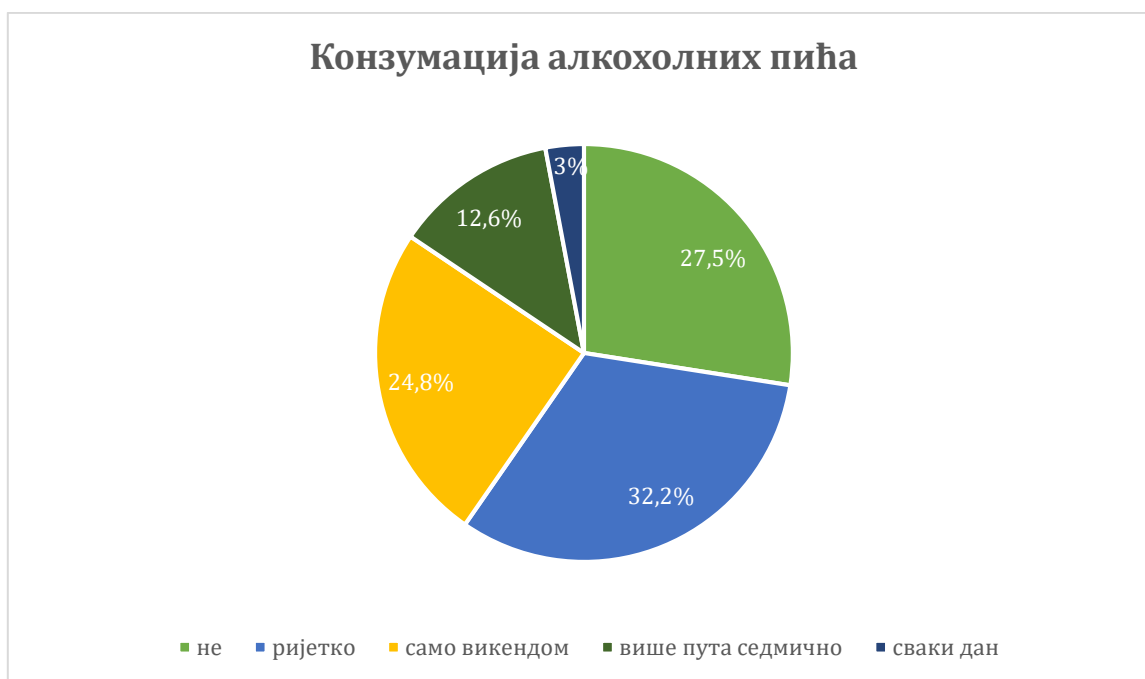
- ❖ Амбуланта опште медицине:
 - Не постоји потреба 7,9%,
 - Веома слаба потреба 11,1%,
 - Умјерена потреба 24,5%,
 - Јака потреба 56,5%.
- ❖ Амбуланта специјалистичке медицине:
 - Не постоји потреба 12,6%,
 - Веома слаба потреба 11,8%,
 - Умјерена потреба 26,6%,
 - Јака потреба 49%.
- ❖ Психолошка помоћ и савјетовање:
 - Не постоји потреба 12,3%,
 - Веома слаба потреба 11,3%,
 - Умјерена потреба 24,9%,
 - Јака потреба 51,5%.
- ❖ Породилиште:
 - Не постоји потреба 11,3%,
 - Веома слаба потреба 5,6%,
 - Умјерена потреба 18,1%,

- Јака потреба 65,3%.

На основу прикупљених одговора млади сматрају да је у општини Теслић највећа потреба за постојањем породлишта и амбуланти опште медицине.

Истраживање показује да 15,1% младих општине Теслић конзумира цигарете сваки дан, 7,9% испитаних пуши само понекад у друштву, а највећи број њих, односно 77% младих не конзумира цигарете. Ово је добар показатељ који говори да већина младих не ствара лоше животне навике.

Графикон број 11. Да ли конзумирате алкохолна пића

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Од укупног броја испитаних, њих 27,5% се изјаснило да не конзумира алкохолна пића, док 32,2% младих ријетко конзумира алкохол. Број младих који конзумирају алкохол само викендом је 24,8%. Више пута седмично алкохол конзумира 12,6% испитаних, а нешто мањи број њих конзумира алкохол сваки дан, односно 3% испитаника.

Графикон број 12. Сексуално искуство младих на подручју општине Теслић

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Од укупно 404 испитаника, њих 38,6% се изјаснило да до сада нису имали сексуалне односе, њих 29% је имало сексуалне односе са једним партнером или партнерком, док 32,4% испитаника имало сексуалне односе са више партнера или партнерки.

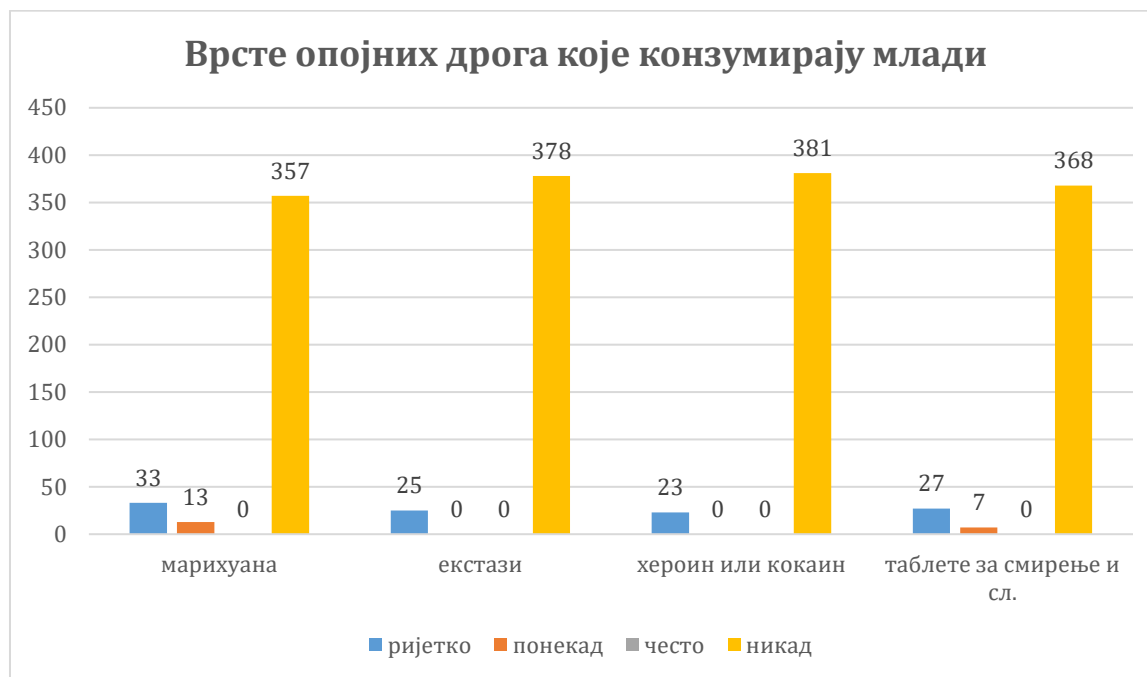
Графикон број 13. Кориштење опојних дрога

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Истраживања показују да 93,6% испитаника никада није конзумирало неке од опојних дрога, док се 6,4% испитаника изјаснило да је конзумирало неку од опојних дрога (графикон бр. 14.)

Графикон број 14. Врсте опојних дрога које конзумирају млади

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Према прикупљеним подацима млади на подручју општине Теслић ријетко конзумирају марихуану, односно 8,2% њих, марихуану понекад користи 3,3% младих, док највећи проценат испитаника, односно њих 88,5% никад није конзумирало марихуану.

Од укупног броја испитаника, њих 93,8% не користи екстази, док 6,2% ријетко кад конзумира ову врсту дроге.

Такође, највећи број испитаника или 94,3% њих се изјаснило да никад није користило хероин или кокаин, а 5,7% испитаника је ријетко конзумирало хероин или кокаин.

Истраживања показују да таблете за смирење и сличне опојне дроге никад не користило 91,4% испитаника, понекад их је користило 1,8% испитаних, док остатак испитаних или 6,8% њих, ријетко кад конзумира таблете за смирење и слично.

5.6. Социјална заштита

Социјална заштита је дјелатност од општег интереса за Републику, којом се пружа помоћ лицима када се нађу у стању социјалне потребе и предузимају потребне

мјере ради спречавања настајања и отклањања посљедица таквог стања. Само стање социјалне потребе је специфично стање у којем је „лицу неопходна помоћ ради савладавања социјалних и других тешкоћа и стварања услова за задовољавање основних животних потреба“.

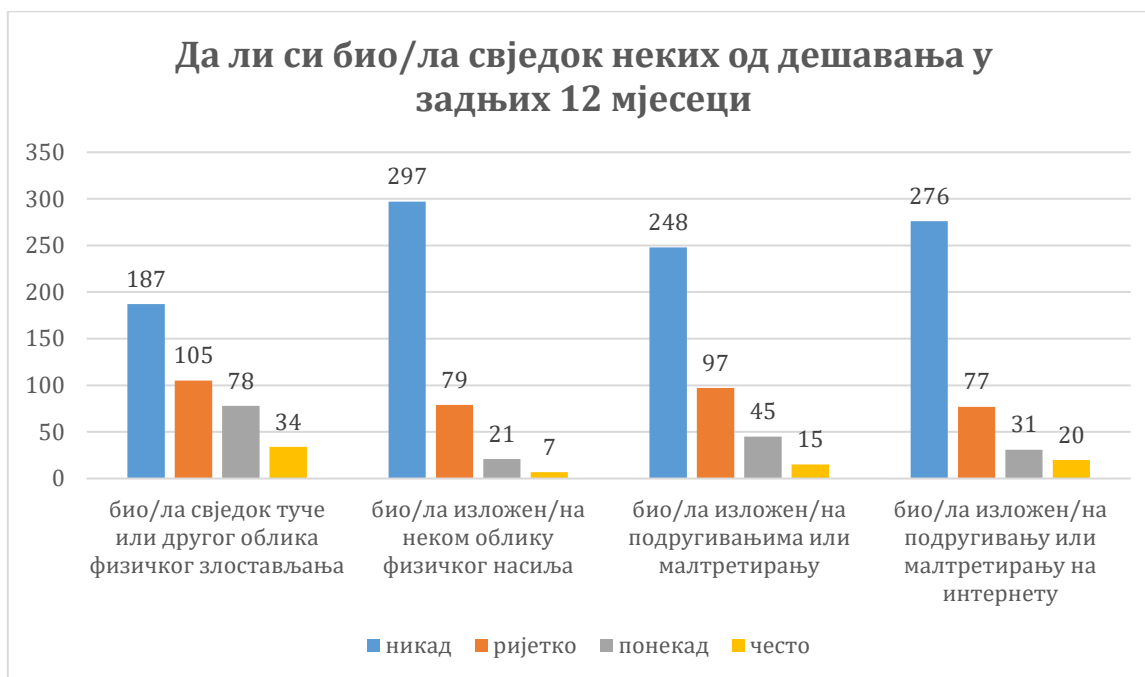
Европски стандарди у области социјалне политике за све грађане, па и за младе, налажу да, између осталих државних и градских обавеза у области социјалне политике, држава и остали органи као што су јединице локалне самоуправе морају осигурати да:

- дјеца и омладина имају право на посебну заштиту од физичких и моралних ризика којима су изложени, свако мора имати прилику да заради за живот обављањем посла који је слободно изабран,
- дјеца и омладина имају право на одговарајућу социјалну, правну и економску заштиту,
- запослене жене, у случају материнства, имају право на посебну заштиту, сви радници имају право на праведне услове рада,
- свако има право да користи погодности свих мјера које му омогућавају да ужива највиши могући доступни стандард здравља,
- сви радници имају право на безбједне и здраве радне услове,
- сви радници имају право на правичну накнаду која је довољна за пристојан животни стандард њих и њихових породица,
- сви радници и послодавци имају право на колективно преговарање,
- свако има право на одговарајућу помоћ приликом професионалне оријентације са циљем да му се помогне у избору занимања које је у складу са његовим личним способностима и интересовањима,
- свако има право на одговарајуће погодности приликом професионалне обуке,
- сви радници и они које они издржавају имају право на социјалну сигурност,
- свако без одговарајућих средстава има право на социјалну и медицинску помоћ,
- свако има право да користи услуге службе социјалне заштите,
- особе са инвалидитетом имају право на независност, социјалну интеграцију и на учешће у животу заједнице,
- породица као основна јединица друштва има право на одговарајућу друштвену, правну и економску заштиту ради обезбјеђивања свог пуног развоја,
- сви радници имају право на једнаке могућности и једнак третман у погледу запошљавања и намјештења без дискриминације на основу пола,
- радници имају право да учествују у одлучивању и унапређивању услова рада и радне средине у свом предузећу,
- сви радници имају право на заштиту у случају престанка радног односа,
- сви радници имају право на достојанство на раду,
- сва лица која имају породичне обавезе, а која су запослена или желе да се запосле имају на то право без дискриминације и, колико год је то могуће, без сукоба између запослења и породичних одговорности,

- свако има право на заштиту од сиромаштва и социјалне искључености и свако има право на становање.

У општини Теслић активно ради Центар за социјални рад који обавља послове пружања савјетодавних услуга, социјалне помоћи и усмјеравања дјеце и омладине, рад са усвојеницима, рад на спречавању злостављања дјеце и других лица и одлучивања о праву на социјалну помоћ.

Графикон број 14. Да ли си био/ла свједок неких од дешавања у задњих 12 мјесеци

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Према истраживању 46,2% младих испитаника никад није било свједок туче или неког другог облика физичког злостављања, 25,9% њих је ријетко било свједок туче или другог облика физичког злостављања, 19,4% понекад је било присутно тучи или другом облику физичког злостављања, а само 8,5% је било често присутно овом облику злостављања.

Да никада нису били изложени физичком насиљу одговорило је 73,6% младих испитаника, ријетко је било изложено њих 19,6%, понекад је овом облику насиља било изложено 5,1% испитаника, а 1,7% је често било изложено физичком облику насиља.

Од укупног броја испитаника, њих 61,3% никад није било изложено подругицању или малтретирању, 24% њих је ријетко било изложено подругицању, а 11,1% младих испитаника изјаснило се да су понекад били изложени подругицањима и малтретирању. Нешто већи проценат у односу на физичко насиље, односно 3,6% младих испитаника изјаснило се да је често било изложено подругицању и малтретирању.

Према резултатима истраживања, 68,5% младих испитаника никад није било изложено подригивању или малтретирању на интернету, 19,05% се изјаснило да је ријетко кад било изложено малтретирању на интернету. Малтретирању и подругивању на интернету понекад, било је изложено 7,65% испитаника, а 4,9% њих је често било изложено подругивању или малтретирању на интернету.

Графикон број 15. Како замишљаш своју будућност

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Највећи број испитаника или њих 88,1% своју будућност види као ожењен или удата са властитом породицом. У ванбрачној заједници своју будућност види 2,5% младих испитаника општине Теслић. Чак 5,7% младих испитаника своју будућност види без партнера или животног сапутника.

С циљем промовисања наталитета, општинска управа Теслић у последњих неколико година спроводи одређене мјере популационе политике. Једна од мјера јесте новчана накнада родитељима у износу од петстотина конвертибилних марака за рођење трећег и сваког наредног дјетета, за коју је у претходних пет година из буџета општине издвојено укупно 165.500,00 конвертибилних марака.

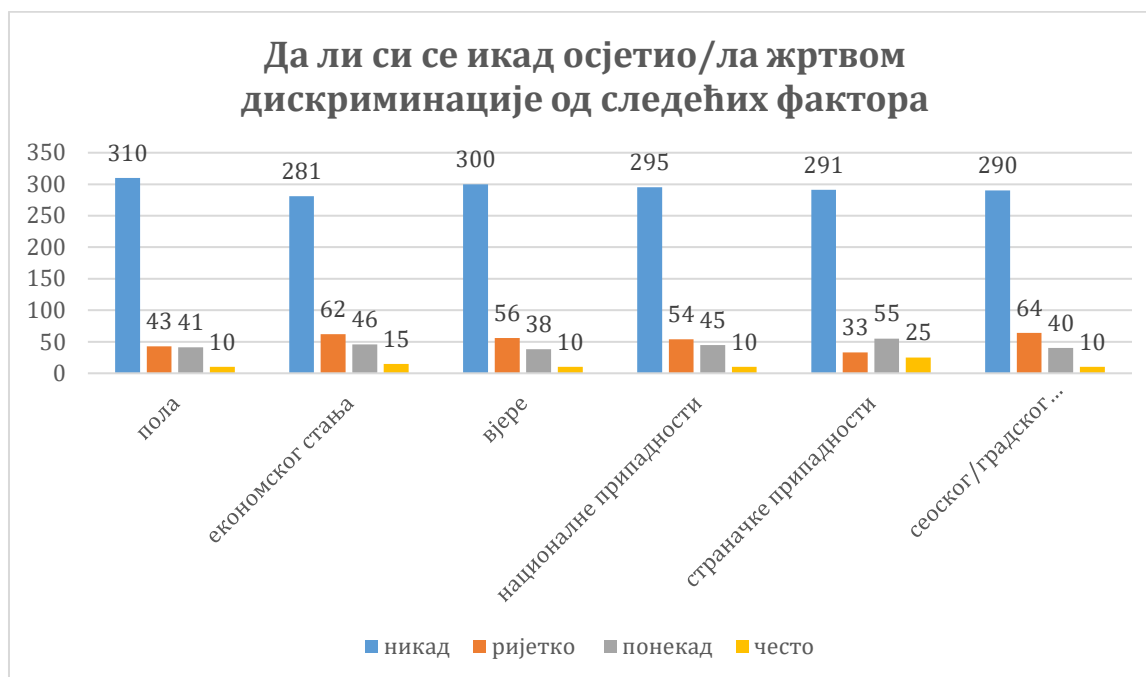
Табела број 13. Новчана средства издвојена из буџета општине Теслић за рођење трећег и сваког наредног дјетета у претходних пет година

Година	Утрошена средства
2016.	35 000 КМ
2017.	27 000 КМ
2018.	31 500 КМ
2019.	34 000 КМ
2020.	38 000 КМ
УКУПНО	165 500 КМ

Извор: Одјељење за финансије општинске управе Теслић

Такође, општина Теслић у цјелости финансира трошкове једне процедуре асистираних репродукције – вантјелесне оплодње женама до навршених 35 година живота. Женама до навршених 40 година живота општина Теслић суфинансира једну процедуру асистираних репродукције са 50 % средстава.

Графикон број 16. Да ли си се икада осјетио/ла жртвом дискриминације од следећих фактора?

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Од укупног броја испитаника, њих 76,9% никад се није осјетило жртвом дискриминације на основу пола, 10,6% испитаника се изјаснило да су се ријетко кад осјетили жртвом дискриминације на основу пола, понекад жртвом дискриминације се осјећало 10,1% испитаних, а 2,4% младих се често осјећало жртвом дискриминације на основу пола.

Да се никад није осјетило жртвом дискриминације на основу економског стања изјаснило се 69,7% младих општине Теслић, 15,3% се ријетко кад осјетило жртвом дискриминације, а понекад 11,3% младих се осјећало жртвом дискриминације у смислу економског стања, 3,7% младих се често осјетило жртвом дискриминације на основу економског стања.

Укупно 74,4% младих испитаника изјаснило се, да се никад није осјетило дискримисано на основу вјере, ријетко кад се осјетило жртвом дискриминације на основу вјере њих 13,8%, док се понекад жртвом дискриминације на основу вјере осјетило 9,4% младих испитаника. Само 2,4% њих се често осјећало жртвом дискриминације на основу вјере.

Од укупног броја испитаника, њих 73,1% никад се није осјетило жртвом дискриминације на основу националне припадности, 13,4% се ријетко кад осјећало дискримисано, 11,1% је понекад било дискримисано на основу националне припадност, а 2,4% је често било изложено дискриминацији на основу националне припадности.

На питање да ли су се осјетили дискримисано на основу страначке припадности млади из Теслића су дали следеће одговоре: никад се нису осјетили жртвом дискриминације на основу страначке припадности 72,1% младих испитаника, ријетко су били жртве дискриминације на основу страначке припадности 8,1% испитаника, 13,7% младих испитаника из општине Теслић се понекад осјећало жртвом дискриминације на основу страначке припадности, а 6,1% се често осјећало жртвом дискриминације.

Истраживање показује да се никад није осјетило жртвом дискриминације на основу сеоског или градског поријекла 71,8% младих испитаника, 15,9% њих се ријетко осјетило жртвом дискриминације, док де њих 9,9% ријетко осјећало жртвом дискриминације на основу сеоског или градског поријекла, а (2,4%) се често осјећало жртвом дискриминације на основу сеоског или градског проијекла.

Потребно је да општинска управа, кроз акције, стратегије и мјере дате у Омладинској политици општине Теслић промовише једнаке могућности за све и активну социјалну политику за младе. Општинска управа мора своје интенције, заједно са надлежним институцијама усмјерити на социјално маргинализоване подгрупе из групе младих и наћи начин, да у складу са својим могућностима, помогне младим људима да преброде проблеме који их окружују.

5.6.1. Удружења грађана која се баве питањима особа са инвалидитетом

5.6.1.1. Удружење за помоћ дјечи са посебним потребама

Удружење за помоћ дјечи са посебним потребама „Добро срце“ је добровољна, друштвена и хуманитарна организација за побољшање услова живота, образовања, укључивања у друштвени живот, рада, заштите и помоћи у свим видовима дјечи са посебним потребама, односно са сметњама у психофизичком развоју. Кроз своје програмске циљеве удружење окупља родитеље, старатеље, родбину, пријатеље, стручне раднике, друштва и организације ради њиховог ангажовања на рјешавању свих проблема дјече са посебним потребама, прати, анализира и изучава проблеме дјече и одраслих особа ометених у психофизичком развоју, активно се укључује у израду и доношење законске регулативе, развоја посебне облике сарадње, информисања и оспособљавања у раду са циљном популацијом. Удружење је основано 2016. године.

5.6.1.2. Удружење глувих и наглувих

Удружење глувих и наглувих своје задатке развија на принципима самосталности, јавности, солидарности, хуманизма и пријатељства. Циљеви удружења су

хуманитарно-социјалног карактера који се огледају у остваривању контаката са надлежним институцијама зарад организовања професионалног оспособљавања и запошљавања особа оштећеног слуха, организовања образованог, културно-просвјетног, умјетничког и физичког активизма својих чланова, рјешавање материјалних, здравствених и других проблема, подстицања и помагања научно-истраживачког рада у вези оштећења слуха, и слично. Удружење је основано 2010. године.

5.6.1.3. Удружење дистрофичара

Удружење дистрофичара своје циљеве и задатке остварује сагледавањем и анализирањем текућих проблема својих чланова и предлагањем адекватних мјера за њихово рјешавање, иницирањем питања за побољшање материјалног и друштвеног положаја чланства, подстицањем и непосредним вођењем активности усмјерених на задовољавање њихових интереса и потреба и сарадњом са свим заинтересованим и надлежним органима и организацијама. Удружење је основано 2009. године.

5.6.1.4. Општинска организација слијепих и слабовидих

Општинска организација слијепих и слабовидих је добровољна друштвено-хуманитарна организација слијепих и слабовидих грађана општине Теслић. У складу са циљевима оснивања и друштвеном улогом организација окупља циљну групацију ради њиховог организованог дјеловања и стварања услова за пуно учешће у одговарајућим областима живота и рада, подстицања и координисања активности за развој друштвене бриге и успјешнијег задовољавања специфичних потреба слијепих и слабовидих лица, културних потреба и информисања чланства, те организовање излета и прикладних спортских садржаја. Организација је основана 2011. године.

5.6.1.5. Удружење дијабетичара „Дијабетес“

Удружење дијабетичара „Дијабетес“ је социјално-хуманитарна организација чији је циљ унапређење медицинске и социјалне заштите обољелих од шећерне болести. Удружење посебно брине о младим дијабетичарима, као и оним лошијег имовног и социјалног стања у сврху побољшања њиховог статуса. Своју дјелатност остварује различитим видовима рада, а посебно сарадњом са надлежним органима и институцијама, подстицањем доношења прописа у интересу обољелих од шећерне болести, успостављање и одржавање непосредних контаката са обољелим и члановима њихових породица и организовање различитих садржаја информативног и едукативног карактера. Удружење је основано 2015. године.

Визија: Млади људи на подручју општине Теслић уживају квалитетну здравствену и социјалну заштиту и свјесни су важности очувања здравља.

Проблем 1: Млади нису свјесни важности редовних здравствених прегледа, те немају довољно информација о доступности истих.

Циљ 1: Унаприједити систем комуникације здравствених установа са младима и реализовати здравствене програме који одговарају њиховим потребама.

Жељени резултати:

- Повећан број младих који редовно користе услуге здравствених установа у превентивне сврхе.

Проблем 2: Недовољан број превентивно-едукативних здравствених програма за младе.

Циљ 2: Успоставити систем заштите здравља дјеце и младих кроз активности надлежних институција на подручју општине Теслић.

Жељени резултати:

- Повећан број превентивно-едукативних здравствених програма за младе људе од стране адекватних институција.

Проблем 3: Недовољна међусекторска сарадња и информисање младих у општини Теслић

Циљ 3: Јачање међусекторске сарадње и информисања младих у Теслићу

Жељени резултати:

- Повећан број информисаних младих људи о варијетету и понуди различитих услуга на које имају право у својој локалној заједници, као и изван своје локалне заједнице.

Визија: Млади људи на подручју општине Теслић уживају квалитетну социјалну и здравствену заштиту и свјесни су важности очувања здравља.					
Стратешки циљеви	Жељени резултати	Мјере	Период провођења	Партнери у реализацији	Трошкови (КМ)
1. Унаприједити систем комуникације здравствених установа са младима и реализовати здравствене програме који одговарају њиховим потребама.	1.1. Повећан број младих који редовно користе услуге здравствених установа у превентивне сврхе.	1.1.1. Успоставити онлине комуникацију здравствених установа са младим људима путем социјалних мрежа.	2021-2025	- Општинска управа - Дом здравља	
		1.1.2. Проводити редовне специјалистичке прегледе ученика у основним и средњим школама (стоматолог, кардиолог, ортопед, дерматолог, офталмолог.)	2021-2025	- Дом здравља - Образовне установе - Општинска управа	
		1.1.3. Информисати и едуковати младе жене о важности гинеколошких прегледа.	2021-2025	- Дом здравља - НВО - Општинска управа	
		1.1.4. Спроводећи едукацију о правилним прехранбеним навикама дјеце и младих у основним и средњим школама.	2021-2025	- Општинска управа - Дом здравља - НВО	
		1.1.5. Побољшати приступ здравственој заштити младима		- Општинска управа - Дом здравља	

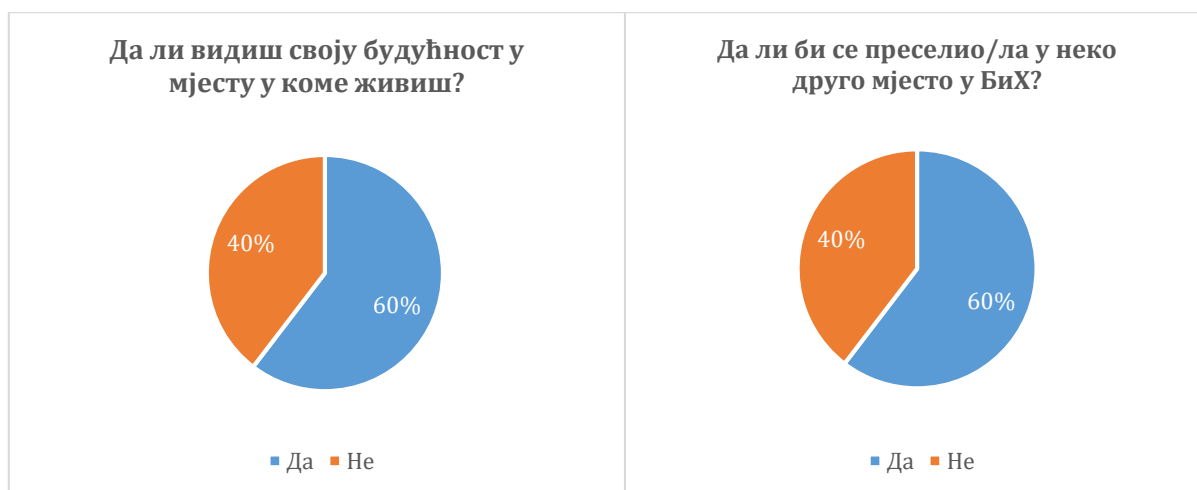
		насељеним у руралним подручјима.	2021-2025		
		1.1.6. Унаприједити и подржати програме превенције конзумирања алкохола, дувана, дуванских прерађевина, и психоактивних супстанци (спровести истраживање о броју овисника.).	2021-2025	- Општинска управа - Центар за социјални рад	
		1.1.7. Подржати превентивно-едукативне програме из области понашајних овисности код младих (спровести истраживање о броју овисника.)	2021-2025	- Општинска управа - Центар за социјални рад	
		2.1.1. Појачати инспекцијску контролу у трговинама и угоститељским објектима који продају алкохол и дуван.	2021-2025	- Општинска управа	

2. Успоставити систем заштите здравља дјеце и младих кроз активности надлежних институција на подручју општине Теслић	2.1. Повећан број превентивно-едукативних здравствених програма за младе људе од стране адекватних институција.	2.1.2. Реализовати програме едукације у пољу нутриционизма, здраве исхране и здравог начина живота код младих	2021-2025	- Општинска управа	
		2.1.3. Омогућити куповину здраве хране у школским бифеима у основним и средњим школама.	2021-2025	- НВО - Образовне установе	
		2.1.4. Успоставити механизме координације свих институција релевантних за провођење здравствених програма за младе (образовних установа, здравствених установа, Институт за јавно здравство, невладиних организација и сл.)	2021-2025	- Образовне установе - НВО - Здравствене установе на подручју општине Теслић - Институт	
3. Афирмација и оснаживање улоге породице у развоју младих	3.1. Формирано Савјетовалишта за брак и породицу.	3.1.1. Подржавање рада Савјетовалишта за брак и породицу.	2021-2025	- Општинска управа - НВО - Центар за социјални рад Теслић - Министарство породице, омладине и спорта РС	

5.7. Омладински рад и организовање, информисање и мобилност

Европска повеља о учешћу младих на локалном и регионалном нивоу наводи да се учешће заснива на остваривању права, средстава, простора, прилике и подршке за учешће у активностима и акцијама и утицање на доношење одлука.

Графикон број 16. Гдје млади виде своју будућност

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

На питање, да ли видиш своју будућност у мјесту и коме живиш, 60% испитаника одговорило је да своју будућност не види у мјесту у коме живи, док 40% њих мисли супротно. Исти број испитаника који не види своју будућност у мјесту у коме живи, одговорило је да не жели да се пресели ни у било које друго мјесто у БиХ.

Графикон број 17. Колико млади жели да се исели у иностранство

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

На питање, да ли би желио/ла да се иселиш у иностранство, 63% испитаника је одговорило да би жељело, а 37% испитаника жели остати у БиХ.

Упоредбом претходно наведених података може се закључити да млади који не виде своју будућност у мјесту у коме живи, не виде своју будућност ни у неком другом граду или општини у оквиру граница БиХ, већ желе да се иселе у иностранство.

Када су у питању разлози због којих би се млади људи иселили у неко друго мјесто у БиХ, испитаници су углавном одговарали да је то због побољшања животног стандарда, запослења, образовања или да су то неки други разлози.

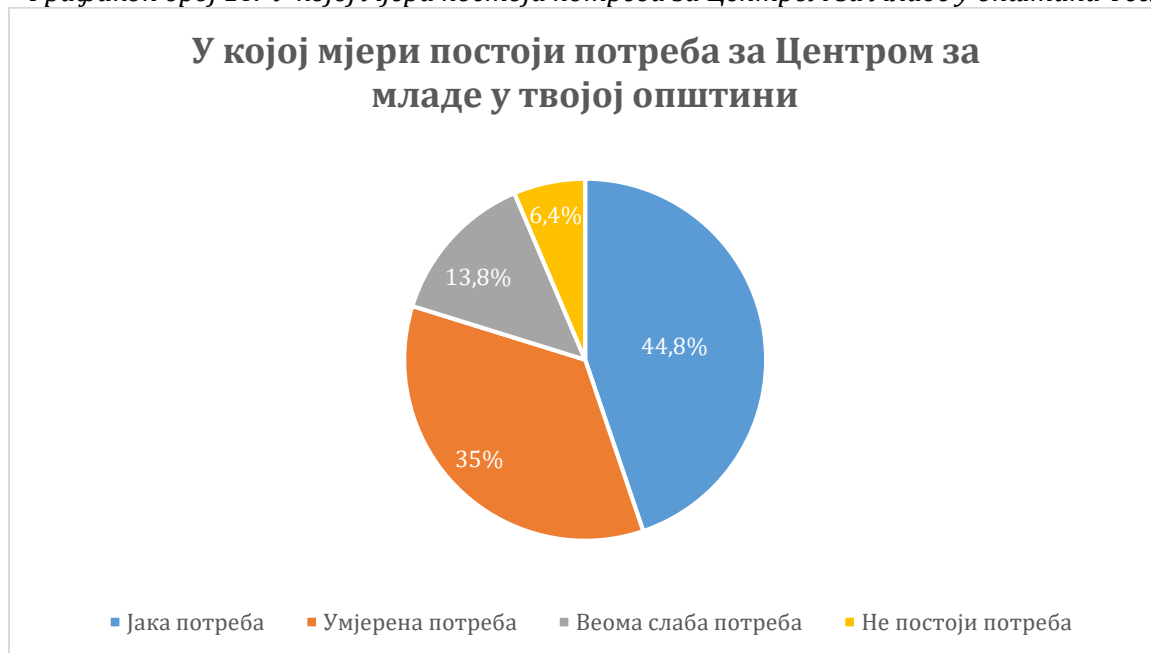
На питање, гдје би се најрадије иселили у иностранство, већина испитаника се изјаснила да су то земље Западне Европе или неке друге европске земље, док мали број њих жели да се пресели у земље окружења или у Сјеверну Америку.

5.7.1. Омладински рад и организовање

У преамбули Европске повеље о учешћу младих на локалном и регионалном ниову јасно је истакнута важност учешћа младих у процесу изградње квалитетнијег друштва: „Активно учешће младих у акцијама и доношењу одлука на локалном и регионалном нивоу од суштинске је важности, желимо ли градити демократско и напредно друштво. Њихово активно грађанство подразумијева посједовање права, простора и прилике, у ком погледу је неопходно пружати им пуну подршку, јачајући њихов утицај на одлуке, као и њихово ангажовање у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.”

Учешће у активном друштвеном животу подразумијева претпоставке као што су средства, прилике, простор за дјеловање и подршку за учешће у процесу доношења одлука о активностима којима се гради боља будућност заједнице. Неповољна позиција у којој се налазе млади са аспекта њиховог друштвеног ангажовања се може објаснити и њиховом недовољном информисаности и недовољном умрежености и повезаности младих.

Графикон број 18. У којој мјери постоји потреба за Центром за младе у општини Теслић

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

На питање, у којој мјери постоји потреба за Центром за младе у твојој општини 44,8% је одговорило да постоји јака потреба, њих 35% се изјаснило да је потреба умјерена, 13,8% сматра да је потреба слаба, док 6,4% испитаника сматра да нема потребе за постојањем Центра за младе. Овај податак је показатељ да су млади углавном заинтересовани за формирање Центра за младе и простором за младе како би спорводили своје активности.

Графикон број 19. Колико је младих члан неких омладинских организација

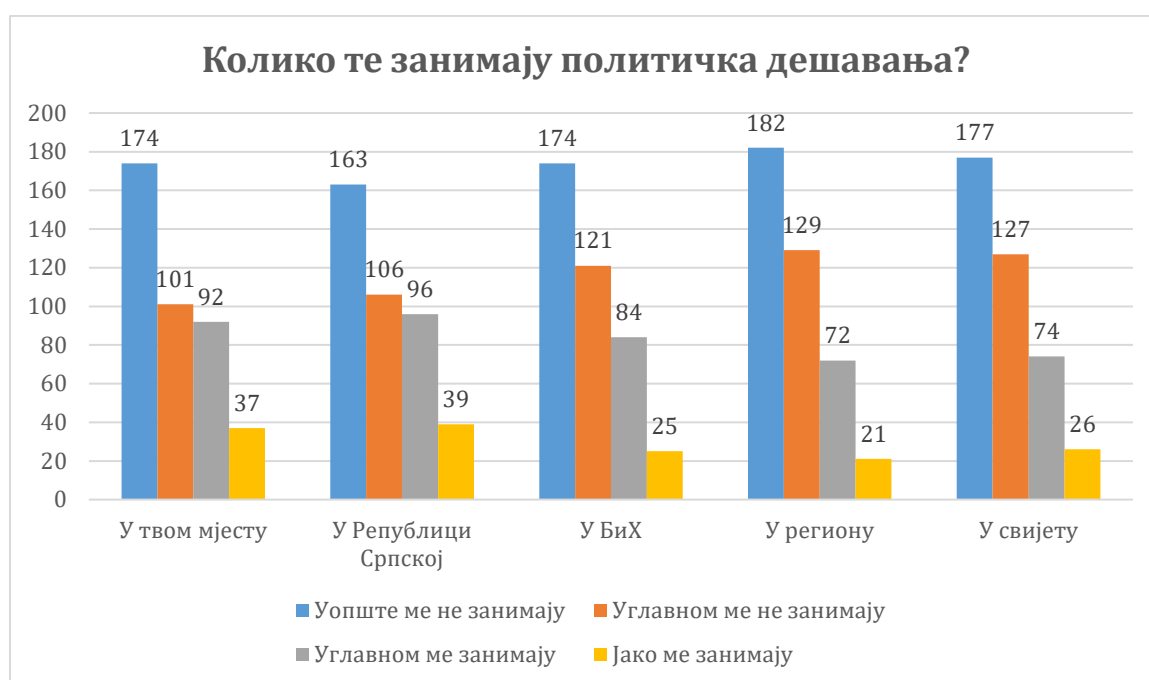

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

На питање, да ли си члан неке омладинске организације, већина младих испитаника тј. 82% њих је одговорило да нису чланови неке од омладинских организација. Тек 10% испитаника се изјаснило да су чланови неке омладинске организације, а 8% да су били чланови неке од омладинских организација. Овај податак је показатељ да су млади људи незаинтересовани за учешће у омладинском активизму или нису довољно информисани о значају омладинског активизма.

Што се тиче волонтерских активности, већина испитаника, односно њих 59% се изјаснило да жели да се бави волонтерским радом, док 41% њих није заинтересовано за волонтерске активности.

Графикон број 20. Занимање младих за политичка дешавања

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Према резултатима истраживања, младе људе у највећем броју случајева уопште не занимају или углавном не занимају политичка дешавања, како у мјесту у коме живе, држави и региону, тако и у свијету.

Графикон број 21. Да ли глас младих има утицај на политички живот

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

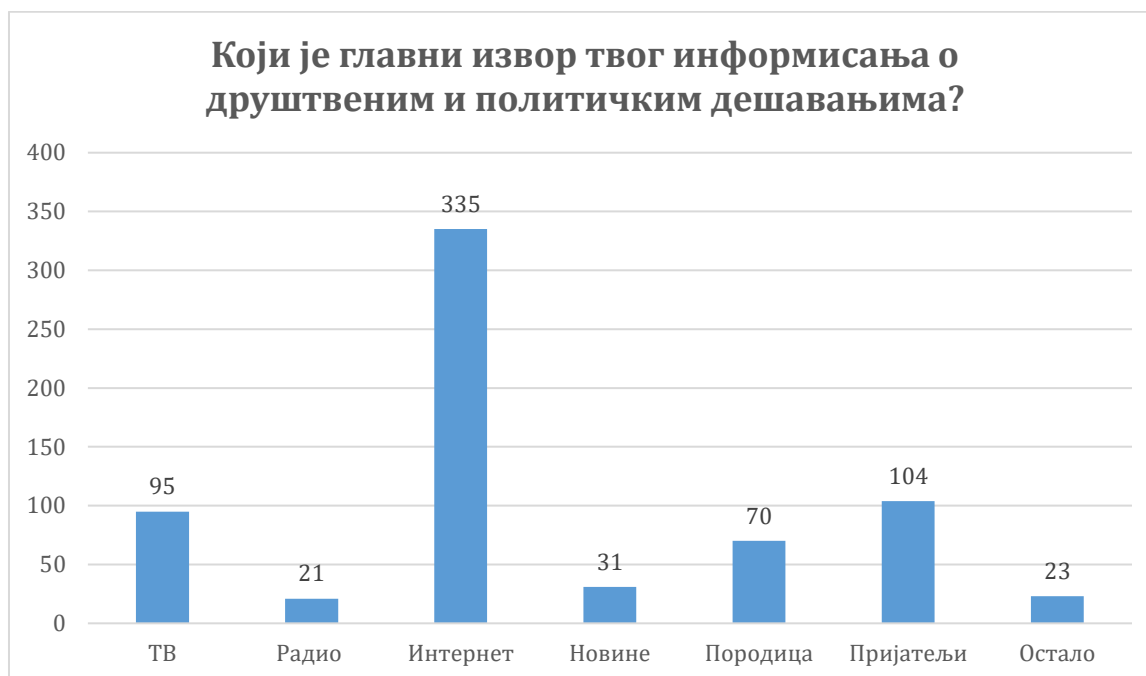
Такође, већина испитаника или њих 66% сматра да њихов глас нема утицаја на политички живот, док 27% сматра да њихов глас ипак има мало утицаја на политички живот.

Већина испитаника око 75% никада није послала захтјев локалним властима, потписала петицију, била на јавној расправи, учествовала у грађанским протестима или учествовала у изради пројектних приједлога.

5.7.2. Информисање младих

Информисање младих у једној модерној и демократској средини чему тежи Република Српска и Босна и Херцеговина али и општина Теслић као организована локална заједница и нормативно је регулисано кроз „Универзалну декларацију о људским правима“, „Конвенцијом о правима дјетета“, „Европском конвенцијом о заштити људских права и личних слобода“, те у „Препоруци 7 Вијећа Европе“ која се тиче информисања и савјетовања младих у Европи.

Графикон број 22. Главни извор информисања младих

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Према резултатима истраживања, млади се о друштвеним и политичким дешавањима углавном информишу путем интернета, о чему се изјаснило 83% испитаника, затим преко пријатеља, ТВ-а или породице. Веома мали број испитаника се изјаснило да се о друштвеним и политичким дешавањима информише путем новина, радија или на неке друге начине.

Извориште о обавези локалне власти да развија инструменте за информисање младих налазимо и у домаћој легислативи кроз нпр. Закон о слободи приступа информацијама Републике Српске.

Информисање по европским стандардима подразумејева низ активности које би требале да пружи;

- посебни информативни центри за младе
- омладински информативни сервиси унутар структура власти
- медији

5.7.3. Мобилност

Млади у Европи све су повезанији. Повезнице, односи и размјена искустава кључна су корист у виду солидарности и будућег развоја Европске уније. Та се повезаност најбоље потстиче различитим облицима мобилности.

Дефиниција мобилности младих је способност младих људи да се крећу између различитих мјеста у својој земљи и изван ње. Сврха мобилности је постизање циљева личног развоја, аутономије, у сврху волонтирања и рада с младима, образовних система и програма, стручног усавршавања, запошљавања и каријере, могућности стамбеног збрињавања и слободног времена.

Мобилност младих се одвија у сврху учења, стицања нових вјештина и личног развоја те се бави положајима младих у неформалном и формалном окружењу учења као учесници размјене младих, рада с младима и волонтеризма. То је изврсна прилика за учествовањем у неформалном образовању, оспособљавању, образовању младих радника и стицања искустава у међународном окружењу, као учесници програма школске мобилности, на постдипломским студијама, као приправника или у контексту струковног образовања унутар Еуропске уније или изван ње. Неки од програма за мобилност младих су Ерасмус, Ерасмус Мундус, Цомениус, Леонардо да Винчи и Марије Цурие.

Визија: Млади људи на подручју општине Теслић су оснажени и активно учествују у процесу доношења одлука које се тичу њиховог положаја у заједници.

Проблем 1: Млади нису информисани и заинтересирани за учешће у доношењу одлука које се тичу младих на локалном нивоу.

Циљ 1: Информисати и заинтересирати младе на цијелом подручју општине Теслић за учешће у друштвеним процесима.

Жељени резултати:

- Осигурано континуирано информисање, едуковање и укључивање младих у процесе доношења одлука на локалном нивоу.

Проблем 2: Мали број младих укључен у програме који развијају активистички образац понашања.

Циљ 2: Млади активно користе програме који развијају активизам, учествују у креирању и провођењу програма, те развијају своје потенцијале.

Жељени резултати:

- Оснажени млади активисти који континуирано раде на развијању својих компетенција у циљу постизања својих пуних потенцијала.

Визија: Млади људи на подручју општине Теслић су оснажени и активно учествују у процесу доношења одлука које се тичу њиховог положаја у заједници.

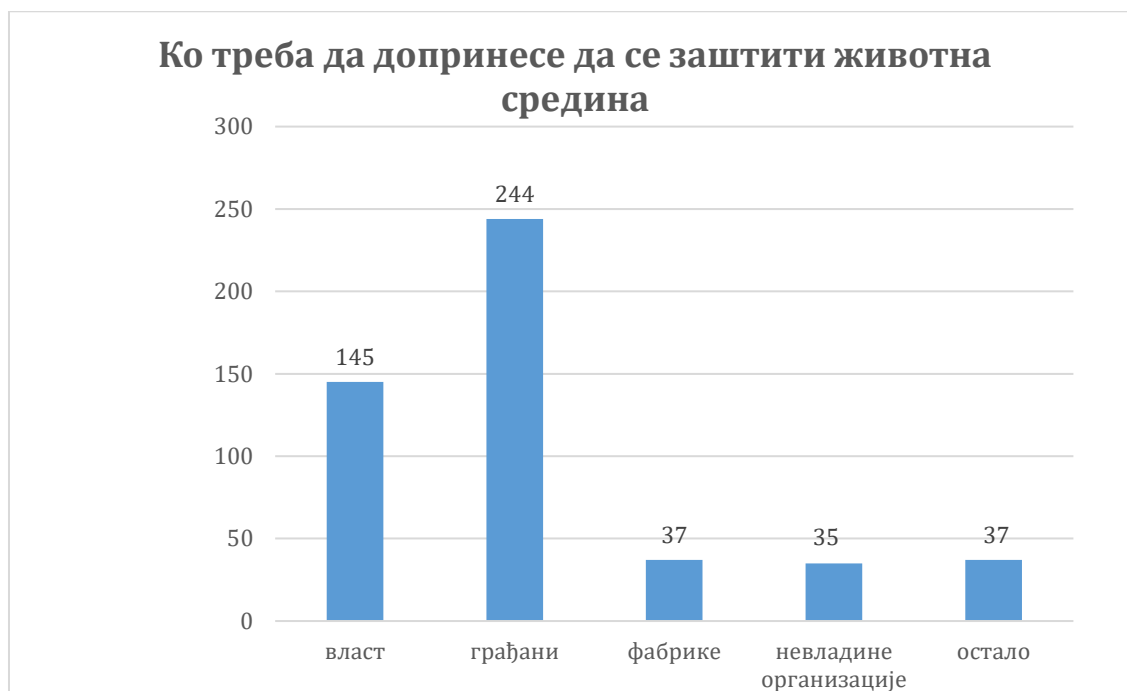
Стратешки циљеви	Жељени резултати	Мјере	Период провођења	Партнери у реализацији	Трошкови (КМ)
1. Информисати и заинтересирати младе на цијелом подручју општине Теслић за учешће у друштвеним процесима.	1.1. Осигурано континуирано информисање, едуковање и укључивање младих у процесе доношења одлука на локалном нивоу.	1.1.1. Представљање програма који се тичу питања младих и политика према младима на њима приступачан начин и путем њима доступних канала.	2021-2025	- Образвне установе - Министарство просвјте и културе РС - Предузетници - НВО - Министарство породице, омладине и спорта	
		1.1.2. Креирање информативно-едукативних програма/радионица о правима и могућностима учешћа младих у процесима доношења одлука.	2021-2025	- Образвне установе - Општинска управа - НВО	
		1.1.3. Промоција важности мобилности младих	2021-2025	- Општинска управа: Одјељење за дрштвене дјелатности - НВО - Медији - Домаћи и међународни донатори	

2. Млади активно користе програме који развијају активизам, учествују у креирању и провођењу програма, те развијају своје потенцијале.	2.1. Оснажени млади активисти који континуирано раде на развијању својих компетенција у циљу постизања својих пуних потенцијала.	2.1.1. Развој, креирање и провођење грант програма за иницијативе младих.	2021-2025	- Општинск управа - НВО - Министарство породице, омладине и спорта	
		2.1.2. Креирање и провођење програма о активизму младих.	2021-2025		
		2.1.3. Упознати младе са важношћу програма мобилности и мотивисати их да исте користе у што већој мјери.	2021-2025		
		2.1.4. Унаприједити квалитет рада локалног савјета младих, комисије за младе, те других институција и организација које се баве питањима младих	2021-2025		

5.8. Млади и заштита животне средине

Загађење животне средине значи уништење не само дијела природних вриједности и ресурса већ и уништење дијела будућности наредних генерација. Бројни еколошки проблеми настају због погрешне концепције и система управљања отпадом који није еколошки заснован и који онемогућава правилно приступање.

Графикон број 23. Ко треба да допринесе да се заштити животна средина

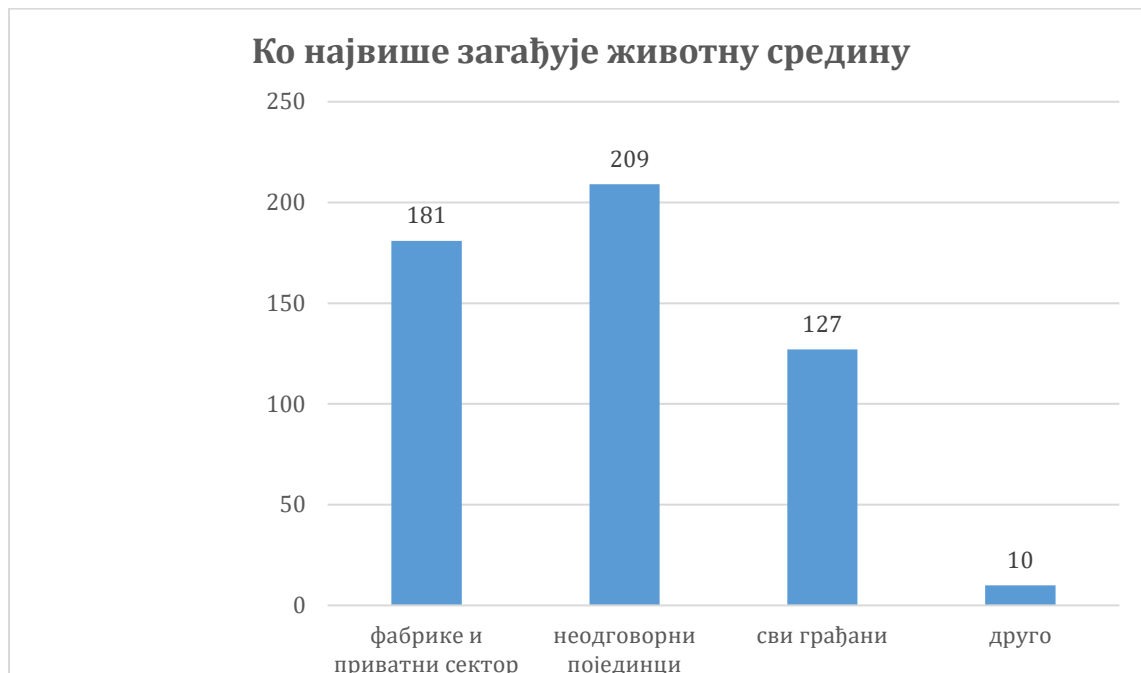

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Према мишљењу младих, грађани су ти који би требали да допринесу очувању животне средине, што је мишљење 60,4% испитаних. Да власт треба више да ради на очувању животне средине, мисли 35,9% испитаника. Мали број њих односно 9,2% мисли да би фабрике исто тако требало да поведу рачуна о животној средини. Мишљења, да би се невладине организације морале укључити у ову причу и дати свој допринос, је 8,7% испитаних.

У просјеку 49,8% младих општине Теслић се изјаснило да им је веома стало до очувања животне средине, за одговор стало ми је, одлучило се њих 47,3%, а веома забрињавајућа ствар је што је 3% испитаних гласало за то да им није стало до очувања животне средине.

Графикон број 24. Ко највише загађује животну средину

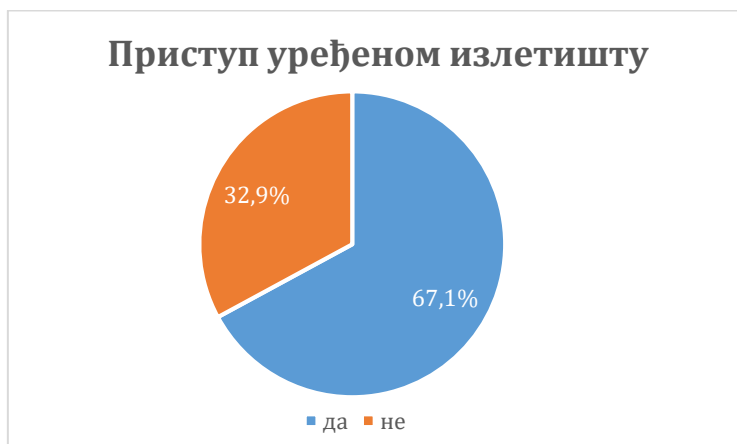

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Да неодговорни појединци највише загађују околину мисли већина младих или њих 51,7%, нешто мање од половине испитаника сматра да су то фабрике и приватни сектор, односно њих 44,8%. Скоро трећина испитаника сматра да су сви грађани одговорни за загађење животне средине.

Млади у Теслићу углавном сматрају да би уз строже казне за починиоце било могуће поправити стање животне средине, за шта се изјаснило 60,6% испитаника. Да се стање животне средине може поправити бољом едукацијом грађана, сматра 50% испитаника. Тек 3,5% испитаника мисли да није могуће очувати или поправити стање животне средине.

Графикон број 25. Приступ уређеном излетишту

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

На територији општине Теслић, 67,1% испитника се изјаснило да има приступ уређеном излетишту, док 32,9% нема уређено излетиште.

Визија: Млади људи на подручју општине Теслић имају компетенције и активно доприносе очувању животне средине.

Проблем 1: Незадовољавајући ниво међусекторске сарадње релевантних институција и организација у промоцији и имплементацији програма заштите животне средине.

Циљ 1: Промовисати и имплементирати програме који се баве заштитом животне средине кроз активности надлежних установа, јавних предузећа, школа и НВО.

Жељени резултати:

- Повећано учешће младих у рјешавању еколошких проблема на подручју општине Теслић.

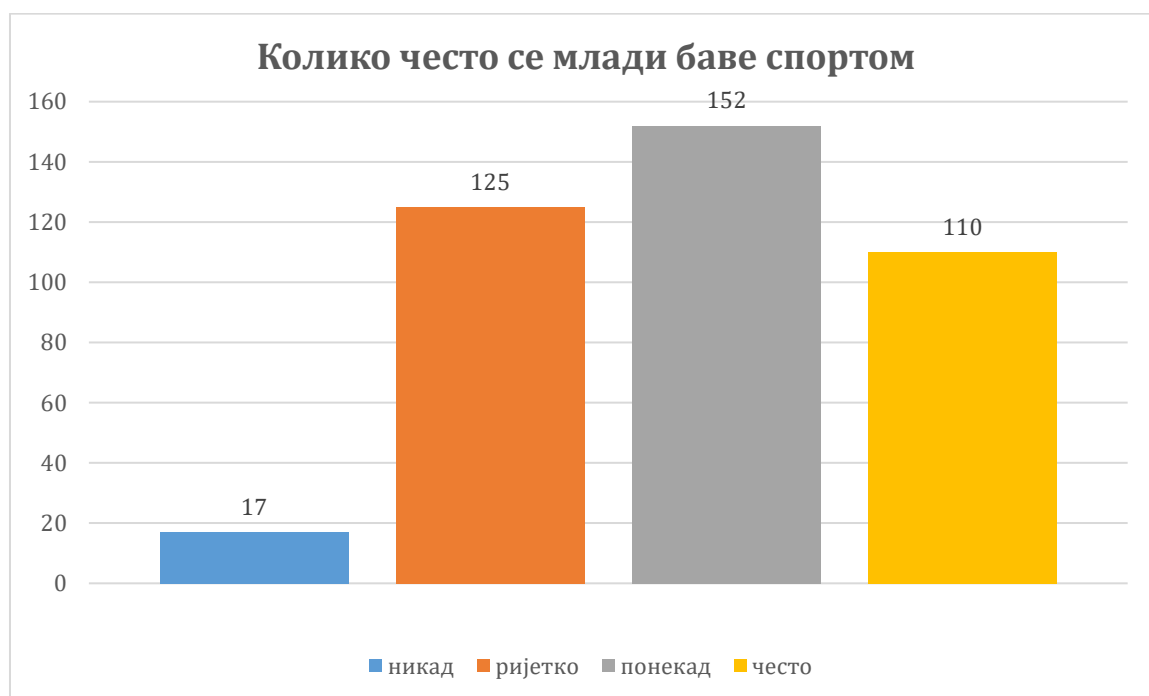
Визија: Млади људи на подручју општине Теслић имају компетенције и активно доприносе очувању животне средине.					
Стратешки циљеви	Жељени резултати	Мјере	Период провођења	Партнери у реализацији	Трошкови (КМ)
1. Промовисати и имплементирати програме који се баве заштитом животне средине кроз активности надлежних установа, јавних предузећа, школа и НВО.	1.1. Повећано учешће младих у рјешавању еколошких проблема на подручју општине Теслић.	1.1.1. Успоставити и оснажити школске програме прикупљања отпада за рециклажу.	2021-2025	- Образвне установе - Министарство просвјте и културе РС - Предузетници - НВО	
		1.1.2. Успоставити и подржати програме који промовишу циљеве одрживог развоја.	2021-2025	- Образвне установе - Предузетници (Привредни савјет) - НВО	
		1.1.3. Креирати и имплементирати едукативне програме за младе на тему заштите и очувања животне средине.	2021-2025	- Општинска управа: Одјељење за дрштвене дјелатности - НВО - Домаћи и међународни донатори	
		1.1.4. Промовисати и имплементирати међу младима програме који се баве проблемима екологије.	2021-2025		

5.9. Спорт и слободно вријеме

Спорт представља опште људско добро и један је од најизразитијих облика човјекове креативности. Бављење спортом је један од важних фактора здравља дјеце и младих. Спорт, осим очувања здравља те стварања радних и обрамбених способности, има и значајну друштвену улогу. Та улога је првенствено усмјерена на васпитно-образовне вриједности. Значајан је утицај спорта на формирање личности, он омогућава дјечи да развију своје хумане квалитете и промовише аутентичне људске вриједности.

У сваком друштву спорт има кључну улогу јер доприноси социјалној кохезији, превазилажењу предрасуда, повећању позитивног утицаја на јавно мишљење, као и ширењу етичких и општих принципа који се путем њега преносе. Кроз организоване спортске активности користимо знања из многих научних области, и као такав спорт се може на прави начин дефинисати и развијати.

Графикон број 26. Колико често се млади баве спортом

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

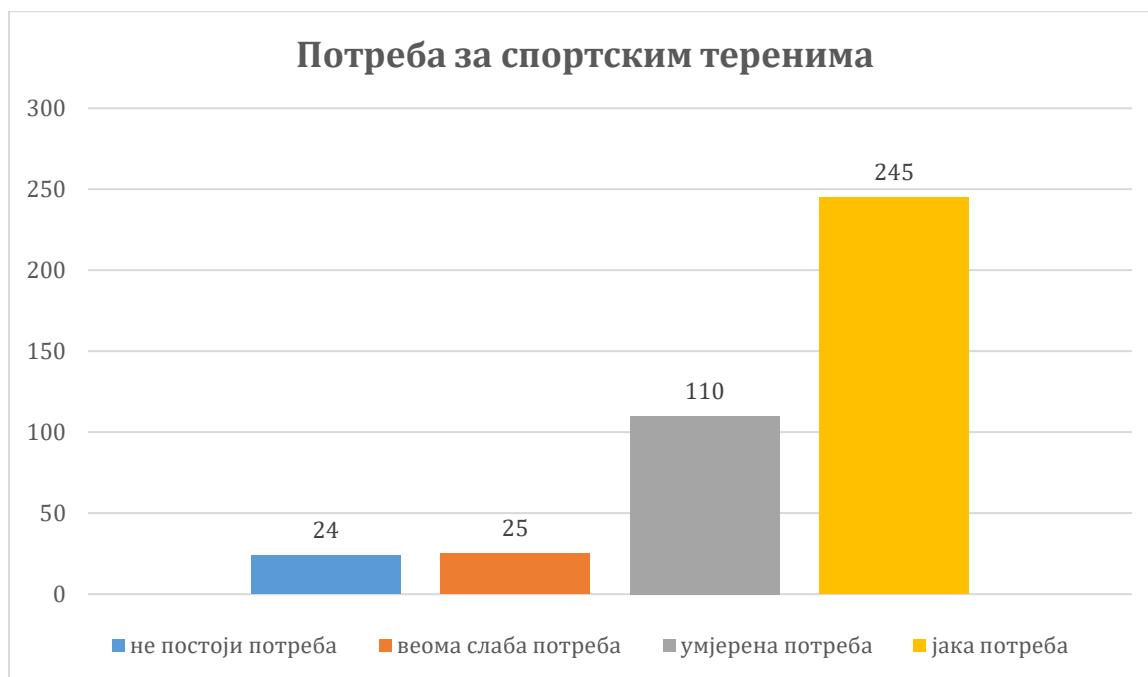
На питање колико се често баве спортом млади су дали следеће одговоре:

- Често 27,2%,
- Понекад 37,7%,
- Ријетко 30,9%),
- Никад 4,2%.

На основу ових података може се закључити да се веома мали број младих бави неком спортском активности. Само 4,2% младих се не бави никаквом спортском активношћу. Ако на то додамо да се 30,9% младих ријетко бави спортским

активностима долази се до закључка да имамо велики проблем са активирањем младих.

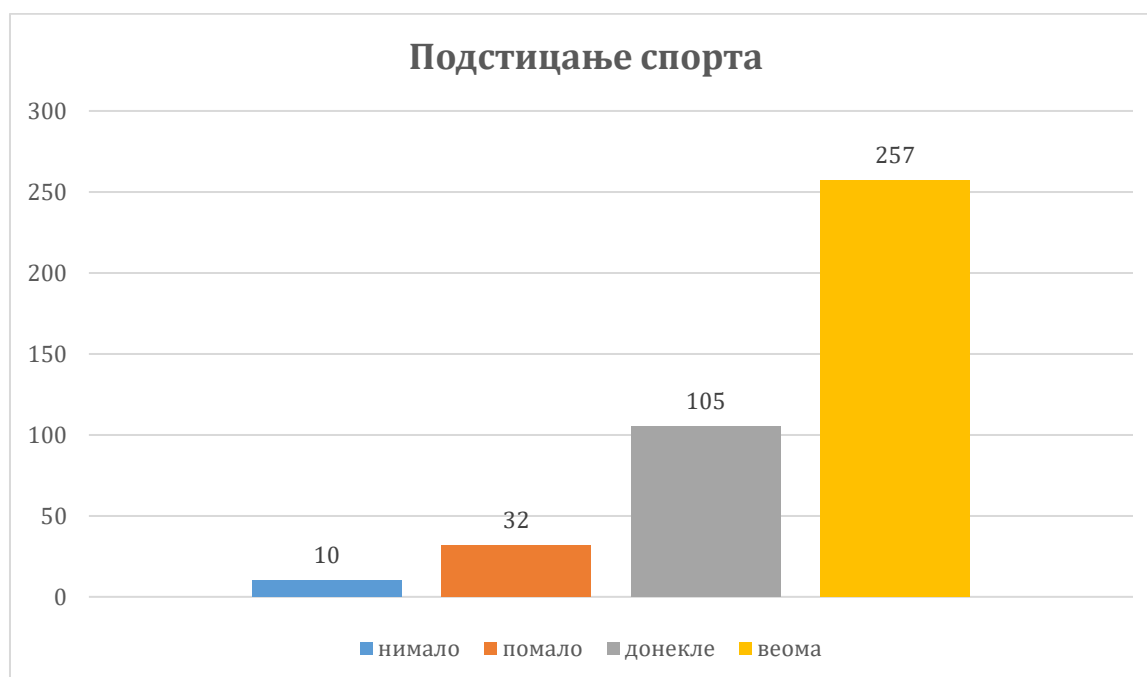
Графикон број 27. Потреба за спортским теренима

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Истраживање показује да 60,7% младих изразило јаку потребу за спортским теренима, 27,3% је оних који мисле да је умјерена потреба за спортским теренима. Веома мали број испитаника сматра да је та потреба веома слаба, односно њих 6,1%, а 5,9% младих мисли да не постоји потреба за спортским теренима.

Графикон број 28. Подстицање спорта

Извор: Анализе проблема и потреба младих са подручја општине Теслић

Око 63,7% младих испитаника сматра да треба да се подстиче спорт, 25,9% испитаних сматра да донекле треба да се подстиче спорт, да се спорт помало треба подстицати сматра 7,9% испитаника, док 2,5% њих сматра да се спорт на подручју општине Теслић не треба подстицати.

Табела 14. Број спортских организација по спортским гранама у општини Теслић у 2021. години

Ред. Бр.	ГРАНА СПОРТА	БРОЈ СПОРТСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА	% У ОДНОСУ НА УКУПАН БРОЈ
1.	АТЛЕТИКА	1	5%
2.	КАРАТЕ	2	10%
3.	КИК БОКС	1	5%
4.	КОШАРКА	2	10%
5.	КУГЛАЊЕ	1	5%
6.	РУКОМЕТ	2	10%
7.	СТРЕЉАШТВО	1	5%
8.	ТЕКВОНДО	1	5%
9.	ФУДБАЛ	6	30 %
10.	ШАХ	2	10%
11.	ТЕНИС	1	5%
	УКУПНО	20	100%

Извор: Друштвене дјелатности општине Теслић

Табела број 15. Издвојена средства за спорт из буџета

Период	Средства буџета Општине	Издвојена средства из буџета
2016.	20.200.000,00KM	276.000,00KM
2017.	19.250.000,00KM	286.000,00KM
2018.	17.250.000,00KM	286.000,00KM
2019.	18.350.000,00KM	286.000,00KM
2020.	19.000.000,00KM	299.275,00KM
2021.	21.340.000,00KM	320.000,00KM

Извор: Одјељење за друштвене дјелатности општинске управе Теслић

Општинаска управа је у 2021. години по први пут стипендирала перспективне младе спортисте. Укупно је додијељено 11 спортских стипендија у износу од 1100,00 KM по стипендисти. Одабир спортских стипендиста се врши путем Јавног позива и на основу Правилника о условима и критеријумима за стипендирање перспективних спортиста општине Теслић.

Визија: Млади се активно баве спортом и редовно посјећују спортске догађаје.

Проблем 1: Млади због инфраструктурних недостатака немају довољно прилика да се рекреативно или професионално баве спортским активностима.

Циљ 1: Унаприједити инфраструктуру спортских терена и дјечијих игралишта и учинити је доступнијом спортским клубовима.

Жељени резултати:

- Повећана доступност спортске инфраструктуре професионалним спортистима и рекреативцима.

Проблем 2: Недовољна подршка спортским клубовима и такмичењима младих.

Циљ 2: Оснажити спортске клубове и подржати спортска такмичења младих на подручју општине Теслић.

Жељени резултати:

- Осигуран одржив рад спортских клубова и континуитет одржавања такмичења младих.

Проблем 3: Недоступност спортских програма за дјецу из социјално искључених група.

Циљ 3: Повећати свијест заједнице о важности здравственој заштити спортиста и инклузије дјеце и младих из социјално искључених група.

Жељени резултати:

- Повећана доступност спортских програма за дјецу и младе из социјално искључених група.

Визија: Млади се активно баве спортом и редовно посјећују спортске догађаје.					
Стратешки циљеви	Жељени резултати	Мјере	Период провођења	Партнери у реализацији	Трошкови (КМ)
1. Унаприједити инфраструктуру спортских терена и дјечијих игралишта и учинити је доступнијом спортским клубовима	1.1. Повећана доступност спортске инфраструктуре професионалним спортистима и рекреативцима.	1.1.1. Анализирати стање и адаптирати спортске терене и дјечија игралишта на којима млади проводе највише времена.	2021-2025	- Образвне установе - Министарство просвјте и културе РС - Предузетници - НВО	
		1.1.2. Изградња тартан подлоге око фудбалског стадиона Фудбалског клуба „Пролетер“ у Теслићу	2021-2025	- Образвне установе - Предузетници (Привредни савјет) - НВО	
		1.1.3. Опремање мале сале ЈУ СЦ „Радолинка“ у Теслићу гимнастичким справама	2021-2025	- Општинска управа: Одјељење за дрштвене дјелатности - НВО - Домаћи и међународни донатори	
		1.1.4. Завршетак изградње стрељане Стрељачког клуба „Геофон“ у општини Теслић	2021-2025		

2. Оснажити спортске клубове и подржати спортска такмичења младих на подручју општине Теслић.	2.1. Осигуран одржив рад спортских клубова и континуитет одржавања такмичења младих	2.1.1. Повећати издвајање из општинског буџета за спорт и спортске активности.	2021-2025	- Општинска управа	
		2.1.2. Наставити подржавати спортске догађаје који су од значаја за општину Теслић.	2021-2025	- Општинска управа - Министарство породице, омладине и спорта РС	
		2.1.3. Наставити субвенционирати Перспективне младе спортисте са подручја општине Теслић.	2021-2025	- Општинска управа	
		2.1.4. Увести кодекс понашања у раду са дјецом и младима у правилнике спортских клубова.	2021-2025	- Општинска управа	
		2.1.5. Имплементирати едукативне програме за спортске раднике у сврху изградње њихових педагошких компетенција	2021-2025	- Општинска управа - Министарство породице, омладине и спорта РС - Спортске организације	

3. Повећати свијест заједнице о важности здравствене заштите спортиста и инклузије дјеце и младих из социјално искључених група.	3.1. Повећана доступност спортских програма за дјецу и младе из социјално искључених група.	3.1.1. Субвенционисати чланство дјеце и младих из социјално искључених група у спортским организацијама/ удружењима	2021-2025	- Општинска управа - Спортске организације	
		3.1.2. Едуковати тренере и управне органе о важности здравствене заштите и инклузије дјеце и младих из социјално искључених група у спортске активности.	2021-2025	- Општинска управа - Спортске организације - Министарство породице, омладине и спорта РС - НВО	
		3.1.3. Промоција спортских клубова и њихових програма према дјечи и младима из социјално искључених група.	2021-2025	- Општинска управа - Спортске организације - НВО - Министарство породице, омладине и спорта РС	

6. ЕВАЛУАЦИЈА И МОНИТОРИНГ

Евалуација је процес, обично систематичан и објективан колико је то могуће, којим се одређује вриједности или значај активности, политике или програма, планиране интервенције, интервенције у току или завршене интервенције.

Евалуација Омладинске политике помаже да се одговори на питања о интервенцији као што су:

- Који су утицаји проведених мјера из Омладинске политике?
- Проводе ли се мјере у складу с планом?
- Ко и какву корист има од проведених мјера?

Мониторинг је стална функција која користи системско прикупљање података о одређеним индикаторима да би се менаџменту и главним укљученим странама текуће развојне интервенције осигурали показатељи степена унапређења и остварења циљева и унапређења у употреби додијељених средстава.

Мониторинг и евалуација Омладинске политике општине Теслић требају се заснивати на праћењу и вредновању резултата. Систем заснован на резултатима помаже креаторима Омладинске политике, онима који су је усвојили и онима који прате њене резултате у односу на циљну групу, те другим укљученим странама да одговоре на основна питања о томе јесу ли остварени предвиђени резултати.

Мониторинг заснован на резултатима јесте сталан процес прикупљања и анализирања информација заснованих на кључним индикаторима те поређење стварних резултата с очекиваним резултатима како би се одредило колико добро се имплементира Омладинска политика. То је континуиран процес одређивања унапређења ка експлицитним, краткорочним, средњорочним и дугорочним резултатима праћењем показатеља кретања ка остварењу специфичних, унапријед одређених циљева (резултата) употребом индикатора.

Мониторинг заснован на резултатима осигураће повратну информацију о унапређењу (или непостојању унапређења) онима који доносе одлуке, који информације могу користити на различите начине како би побољшали учинак. Мониторинг укључује одређивање унапређења ка остварењу резултата или утицаја. Резултат се не може одредити директно, стога је одређен сет индикатора који, кад се правилно измјере, осигуравају информације о томе јесу ли остварени или нису остварени исходи или жељени учинци, тј. јесу ли предузете мјере допринијеле приближавању испуњења визије Омладинске политике општине Теслић.